Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

№ 6 (571) ГОД XII 5 ЛЮТАГА 1967 г. ЦАНА 60 гр.

У НУМАРЫ У НУМАРЫ

БГКТ

СПРАВЫ АДДЗЕЛА І ВЫДАВЕЦКІЯ

Апошняе пасяджэнне Прэзідыума ГП (адбылося 18.I.1967 г.) прысвяціла найбольш часу абмяркоўцы дзейнасці гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку. Старшыня яго, Кастусь Масальскі, злажыў справаздачу з дзейнасці, у якой апрача дасягненняў моцна акцэнтаваў цяжкасці, якія сустракае аддзел у сваёй працы, падкрэсліваў патрэбу большай дапамогі аддзелу з боку Прэзідыума, а таксама штатных працаўнікоў ГП, даказваў неабходнасць штатнага працаўніка ў гарадскім аддзеле. Усе пастулаты дакладчыка і членаў Прэзідыума аддзела вырашана рэалізаваць. Члены Прэзідыума аддзела на рабоча абмяркуюць з сакратаром ГП спосабы іх выканання.

У другой частцы свайго пасяджэння Прэзідыум ГП разглядаў выдавецкія справы. Пастаноўлена выдаць у гэтым годзе: зборнікі вершаў Алеся Барскага, Віктара Шведа і Івана Чыквіна, навуковы зборнік, літаратурны альманах, беларускі каляндар на 1968 год і рэпертуарную кніжку для драмгурткоў.

Прэзідыум ГП вырашыў прыняць штатнага працаўніка для гарадскога аддзела ў Беластоку, а таксама штатнага працаўніка-спецыяліста для беларускага этнаграфічнага музея БГКТ у Белавежы.

У 75-УЮ ГАДАВІНУ Б. ТАРАШКЕВІЧА

У нядзелю 22-га студзеня ў найбольшай зале ГП адбылося ўрачыстае пасяджэнне (акадэмія) прысвечанае 75 гадавіне з дня нараджэння Браніслава Тарашкевіча — правадыра 100-тысячнай Беларускай работніцка-сялянскай «Грамады».

На гэтую ўрачыстасць прыйшло таксама шмат былых грамадаўцаў і былых членаў ТБШ (Таварыства беларускай школы). Звяртаў увагу прысутных вялікі партрэт Браніслава Тарашкевіча, які вісеў на чырвоным палотнішчы. Аб слаўным жыццёвым шляху Браніслава Тарашкевіча, аб рэвалюцыйнай дзейнасці і аб заслугах яго перад беларускім народам, у тым ліку як выдатнага вучонага, філолага, аўтара «Беларускай граматыкі», расказаў у сваім дакладзе член Прэзідыума ГП БГКТ, галоўны рэдактар «Нівы» Георгій Валкавыцкі. Пасля акадэміі быў паказаны савецкі фільм пад загалоўкам «Растраляны на світанні».

(мх)

ЛЁС СЯМ'І ПЕРАВОЗКІНЫХ

З Брэста ў Навазыбкаў да роднай мамы Валерыя Перавозкіна пайшла тэлеграма, што мы ўжо ў дарозе. У Гомелі прышлося нам закампенсіраваць білеты на другі цягнік. На станцыі работніца, якая прыняла нашы білеты, паглядзела на іх і кажа:

— Ага, вы ў Навазыбкаў. Там вас ужо чакаюць.

Праваднік вагона, у якім давялося нам адпраўляцца з Гомеля, адразу запытала:

— А каторы з вас гэты загублены, рускі?

Кіўком галавы паказваю на Валерыя.

— Значыць мы землякі, — звяртаецца яна да майго спадарожніка. — Я таксама навазыбкаўская. Там ужо чакаюць на вас. Нават аж з Масквы прадстаўнікі цэнтральнага тэлебачання прыехалі.

Ад дзядзькі Рыгора Ягоравіча Валерый папаў у абдымкі сваёй мамы.

— Валерка, сыночак мой, родненькі, сокал ты мой! — праз слёзы заводзіла старэнькая, крыху ўжо прыгорбленая жанчына, і без памяці цалавала яго ў шчокі, у вочы, у губы. Рукі ёй трасліся, і ад усхвалявання паўтарала толькі імя свайго сына, які ў яе памяці астаўся аднагадовым, кучаравым, беленькім, вясёлым хлопчыкам.

Валеры таксама не стрымаўся. Па яго шчоках пацяклі слёзы. Другія сваякі, якія прыйшлі прывітаць госця з далёкай Польшчы, ледзь адарвалі маці ад сына. Быў тут і брат, Мікалай, які загадзя прыехаў з Мінска.

Прадстаўнікі гарадскіх улад — гаркома і гарвыканкома — папрасілі нас у аўтамашыны. Сярод шматлюднага натоўпу ідзе маці са сваімі сынамі, якіх так устойліва шукала і ўрэшце найшла.

СУСТРЭЧА

Збігнеў Лапінскі (першы справа) са сваёй маці Аляксандрай Перавозкінай і аўтарам рэпартажа сярод навазыбкаўскіх піянераў.

Гэтыя добразычлівыя інфармацыі яшчэ больш узмоцнілі хваляванне Валерыя. Ён не мог усядзець на месцы, часта выходзіў на калідор, каб закурыць ужо няведама якую папяросу. І гаварыў:

— А як жа я пазнаю яе? Яна ж старэнькая хіба зусім, праўда?

І вось цягнік спыняецца на станцыі ў Навазыбкаве. Перон запоўнены народам. Ярка гараць фары апаратараў маскоўскага тэлебачання. Валеры просіць мяне, каб я выходзіў першы. Ён сам на хвіліну астаецца яшчэ на ступеньках вагона. Позіркам шукае гэтай жанчыны, якую дагэтуль ведаў толькі з лістаў, для якой прывёз і сябе, і падаркі, букет чырвоных гваздзікаў. Аб'ектывы фота і кінаапаратаў накіроўваюцца на нас. Хтосьці крычыць:

— Ваня, браце мой, родненькі! — і, праціснуўшыся праз натоўп да Валерыя, моцна абнімае яго рукамі. Гэта Валерыкаў дзядзька, а родны брат яго бацькі, Івана Перавозкіна. Потым Рыгор Ягоравіч гаварыў:

— Калі пабачыў я на ступеньках вагона яго, Валерыка, у мяне перад вачыма, быццам жывы, з'явіўся яго родны бацька. Менавіта такім быў ён, калі смерць спыніла яго жыццё.

— Пасля смерці мужа, — гаварыла пазней, — былі яны адзінай маёй радасцю. Я чула сваім сэрцам, што яны недзе жывуць. Я хацела толькі аднаго: каб перад смерцю хаця адзін раз пабачыць сваіх сыноў. Для іх я жыла.

І толькі за святочным сталом, калі ўжо поўнай шклянкай быў споўнены першы тост за сустрэчу маці з дзяцьмі, можна было выявіць свае ўражанні і бліжэй пазнаёміцца з усімі сваякамі і родзічамі, якіх у Валерыя аказалася ў Навазыбкаве вельмі многа. А кожны з іх запрашаў да сябе ў госці.

Сустрэчы пачаліся ўжо першага дня. Вечарам папрасілі нас у Завадскі клуб культуры, на другі дзень — у рэдакцыю мясцовай раённай газеты «Маяк» і ў нейкую школу. Пабывалі мы ў Навазыбкаўскім гаркоме КПСС і двойчы ў студэнтаў педінстытута. Усе цікавіліся лёсам Валерыя і кругом адчувалася вялікую і шчырую сардэчнасць у адносінах да яго. Агенцтва АПН гісторыю

(Працяг на стар. 4)

Сустрэчы з землякамі

Паўгода ў Афрыцы

Федзю Бурылу з Левак, што ў Бельскім павеце, сустрэў я на балі арганізаваным праз Беларускае таварыства ў Варшаве. Федзя Бурыла танцаваў, смяяўся і спяваў; у размове любіў час ад часу ўкідаць англійскія словы. З размовы даведаўся я, што Федзя Бурыла ў мінулым годзе прабыў праз 7 месяцаў у афрыканскай краіне — Гане. Зацікавіў мяне Федзя, і я яго запытаў:

— Як трапілі вы ў гэтую далёкую афрыканскую краіну?

— Працаваў я, — адказвае Федзя Бурыла, — дзе і цяпер працую — у прадпрыемстве Энергамонту зваршчыкам. Да нашага прадпрыемства звярнулася Цэнтраля экспарту камплектных прамысловых аб'ектаў (так званы Цэкап), каб прынялі мы ўдзел у мантаванні цукраварні ў Гане. Дырэкцыя нашага прадпрыемства згадзілася, і мы паехалі.

— Якія былі вашыя першыя ўражанні пасля прыбыцця на афрыканскі кантынент?

— Першыя ўражанні ўсё ж такі кліматычнага характару. Самалёт, якім мы прыляцелі ў сталіцу краіны — Акру, меў кліматычныя ўстройствы і ў ім не адчувалася Афрыкі. Толькі пасля пасадкі, калі вышлі з дзвярэй самалёта, ударыла вельмі цёплае, а адначасова нейкае гнілое паветра. Я пачуўся неяк слаба, паглядзеў на сяброў — відаць было, што яны гэтае ж самае адчулі. На месца будовы, да мясцовасці Асутсуара, выехалі мы ноччу. Па дарозе некалькі разоў затрымліваліся ў бушу. Упершыню пачуў я разнатонныя галасы афрыканскай ночы, якія зрабілі на мяне вялікае ўражанне.

— А якія былі ўмовы працы?

— Працавалі мы даволі многа: па 10 гадзін у дзень. Першыя тры месяцы было нават цяжкавата — усё яшчэ не маглі прызвычаіцца да мясцовага клімату, потым аднак было лягчэй.

— Ці мелі вы магчымасць сустракацца з мясцовым ганскім насельніцтвам?

— О, вельмі часта. Амаль увесь свабодны ад працы час праводзілі на пешых экскурсіях па акалічных негрыцянскіх вёсках.

— Якія вашыя ўражанні з гэтых экскурсіў?

— Негрыцянскае вясковае насельніцтва жыве ва ўмовах вялікага прымітывізму і беднасці. Зрэшты, і не можа быць інакш, калі працуюць тут толькі жанчыны.

— Хіба ж і мужчыны нешта робяць?

— Што яны там робяць! Тэарэтычна — займаюцца рыбнай лоўляй і паляваннем, у практыцы аднак — ляжаць як сланы, а ўвесь цяжар гаспадаркі на плячах жанчын.

Федзя Бурыла сярод маладога пакалення негрыцянскай вёскі.

— Ці негры ў Гане надалей ходзяць голыя?

— Вельмі рэдка. Найчасцей апранаюцца ў нейкія японскія ткані: у вёсцы апранаюць традыцыйна толькі ніжнюю частку цела, у горадзе ж — звычайна, па-еўрапейску.

(Працяг на стар. 5)

Паўзеі • Здарэнні • Факты • Каментарыі • Весткі

СВЕТ

М. ПАДГОРНЫ Ў ІТАЛІІ

Афіцыяльны візіт прэзідэнту Італіі Фанфані нанёс старшыня Вярхоўнага Савета СССР **М. Падгорны.** Звяртаецца ўвагу на факт, што старшыня савецкай дзяржавы быў прыняты тут вельмі цёпла. У размовах, якія правёў Падгорны з прэзідэнтам і прэм'ерам Італіі, як асноўныя сталі справы еўрапейскай бяспекі і в'етнамскага канфлікта. Падгорны ярка падкрэсліў, што аспрэчванне граніц у Еўропе можа прынесці небяспечныя вынікі. Каго меў на думцы, не цяжка адгадаць.

КАСМІЧНЫ ДАГАВОР

СССР, Злучаныя Штаты Амерыкі і Вялікабрытаніі 27 студзеня г.г. афіцыяльна падпісалі т.зв. **касмічны дагавор,** у якім гаворыцца, што космас з'яўляецца нічыёй уласнасцю і што не будзе выкарыстоўвацца дзеля ваенных мэт. Важнасць гэтага заключаецца не толькі ў самым змесце. Справа ў тым, што касмічны дагавор з'яўляецца другім дагаворам між магутнымі дзяржавамі (першым быў маскоўскі дагавор) і што яго падпісанне адбылося ў часе напружанай міжнароднай абстаноўкі. Дзеля інфармацыі падаем, што зараз у Космасе знаходзіцца каля 1000 штук целаў зямнога паходжання (астаткі ракет і інш.) і каля 300 спутнікаў.

БАЛАНС В'ЕТНАМСКАЙ ВАЙНЫ

Адзін з амерыканскіх часопісаў ад 2 студзеня г.г. зрабіў кароценькі баланс вайны, якую вядуць ЗША ў В'етнаме.

■ да гэтай пары ў В'етнаме **загінула 6.407** амерыканскіх салдат,

■ у 1966 годзе скінута ў В'етнаме **637 тысяч тон бомб** г. зн. толькі, колькі скінулі ЗША ў часе II сусветнай вайны ў басейне Ціхага акіяна.

■ у В'етнам дастаўлена **10 мільёнаў тон ваеннага абсталявання.** Зараз дастаўляецца 600 тысяч тон на месяц.

■ кошт в'етнамскай вайны зараз выносіць **2 мільярды долараў у месяц** г. зн. **24 мільярды ў год.** Калі б ЗША гэткую суму прызначылі на падняццё жыццёвага ўзроўню В'етнама, дык на кожнага жыхара Паўночнага і Паўднёвага В'етнама выпала б па 700 долараў у год.

СМЕРЦЬ КАСМАНАЎТАЎ

Траіх амерыканскіх касманаўтаў, якія былі кандыдатамі палёту на Месяц — трагічна загінулі. Выпадак здарыўся на касмадроме ў часе пробы прылад касмічнай кабіны «Апола». 21 лютага касманаўты мелі прыняць удзел у касмічным палёце, у гэтай жа кабіне, які б працягваўся 10—14 дзён. Двух з касманаўтаў ужо лёталі ў космасе. Касманаўты мелі па 39, 35 і 31 год, жанатыя і асірацілі па двое дзяцей.

СТУДЭНТЫ КІТАЯ АРЫШТАВАНЫ

Каля 50 кітайскіх студэнтаў у сталіцы Францыі Парыжы было арыштавана, таму што імкнуліся яны выступіць з антысавецкай дэманстрацыяй перад будынкам пасольства СССР.

А. К.

БССР

ЧАРНЫШЭВІЧ

Памёр надзвычай таленавіты беларускі пісьменнік Аркадзь Чарнышэвіч. Яму было 55 год.

Смерць Аркадзя Чарнышэвіча — цяжкая і надта балючая страта для беларускай літаратуры.

ДВУХТОМНАЯ

Закончана выданне двухтомнай «Граматыкі беларускай мовы», падрыхтаванай Інстытутам мовазнаўства імя Якуба Коласа Акадэміі навук Беларускай ССР.

«ЛЁС»...

Чытачы «Нівы» з цікавасцю чыталі цыкл матэрыялаў «Лёс сям'і Перавозкіных», які напісаў Віктар Рудчык, наш рэдакцыйны калега. Матэрыялы Віктара Рудчыка выклікалі вялікую цікавасць у Беларусі і ў Расіі, яго запрошана ў Савецкі Саюз, дзе прабыў ён паўмесяца.

Пісала аб гэтым «Правда», агенцтва друку АДН, «Советская Белоруссия», «Літаратура і мастацтва», «Маяк», «Брянский комсомолец». В. Рудчык выступаў па Маскоўскаму радыё.

У сучасны момант Варшаўская тэлевізія рыхтуе кароткаметражны фільм па матэрыялах Віктара Рудчыка.

ОРДЭН

Прэзідэнт Беларускай Акадэміі навук Васіль Купрэвіч узнагароджаны ордэнам Леніна.

ВЫСТАЎКА

Падрыхтавана вялікую светавую і гаворачую выстаўку аб развіцці беларускага рачнога флоту.

ЭЛЕВАТАРЫ

У Баранавічах пабудавана магутныя элеватары млынавага камбіната, іх ёмістасць 32 тысячы тон.

СТАЛОЎКІ

Для абслугі працаўнікоў Беларускай чыгункі ўрухомлена чатыры сталоўкі, кожная размешчаная ў трох спецыяльна абсталяваных вагонах.

1943

Выйшла ў свет кніжка І. Дзем'янчука «Зброяй слова» (на ўкраінскай мове), прысвечаная партызанскаму падпольнаму друку. Аўтар кніжкі зацікавіўся 164 беларускімі партызанскімі газетамі, у тым ліку і «Беластоцкай праўдай», якая пачала выходзіць у 1943 годзе.

ДВАЦЦАЦЬ

У Дзятлаўскім раёне выкрыта чалавека, які ў таямніцы перад суседзямі прасядзеў дваццаць год у схованцы паміж печчаю і сцяною, баючыся адказнасці за тое, што ў часы акупацыі супрацоўнічаў ён з гітлераўцамі.

ШЧАСЦЕ

Алена Яскевіч з Маладзечна выйграла на латарэі аўтамашыну «Волга».

(С.Я.)

ПОЛЬШЧА

ВЫСТАЎКА ДАСЯГНЕННЯЎ

У Палацы культуры і навукі ў Варшаве адкрыта Выстаўку польскай даследчыцкай думкі. Выстаўка паказвае дасягненні польскіх вучоных, інжынераў-канструктараў і тэхнолагаў за апошнія тры гады. Галоўныя экспанаваны на выстаўцы галіны — гэта тэхналогія хіміі, новыя прадукты хіміі, электратэхніка, прамысловая аўтаматыка, ядзерная тэхніка. У выстаўцы прыняло ўдзел каля 250 экспанентаў, якія паказалі звыш 750 экспанатаў.

ГАДАВІНА

1967 год з'яўляецца 100 гадавінай нараджэння Мар'і Кюры-Складоўскай, па паходжанню полькі, якая адкрыла радыеактыўныя элементы паланій і радый. З гэтай нагоды ЮНЭСКА аб'явіла 1967 год «Годам Мар'і Кюры-Складоўскай». У Варшаве адкрыты будзе музей гэтай вялікай вучонай.

ВЯДУЧЫЯ Ў СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРЦЫ

Прадукцыйныя магчымасці нашай сельскай гаспадаркі паказваюць дасягненні Прудніцкага павета ў Апольскім ваяводстве. Ураджайнасць збожжавых культур у гэтым павеце асягнула ў мінулым годзе аж 26,2 цэнтнераў з гектара. На кожныя 100 гектараў зямлі гаспадары ў гэтым павеце прадаюць дзяржаве 41 тону збожжа, 15,1 тон мяса, 28,1 літраў малака і 29 тон бульбы, на кожны гектар зямлі рассяваюць яны 104 кілаграмы штучных угнаенняў. Сельскагаспадарчыя гурткі маюць у гэтым павеце 205 камплектаў трактарных машын, а ў прыватным уладанні гаспадароў знаходзіцца 350 трактароў.

«ЛЁТ»

«Лёт» (Польскія авіяцыйныя шляхі) утрымлівае рэгулярную камунікацыю з 23 аэрапортамі 21 краіны Еўропы, Афрыкі і Азіі. У мінулым годзе польскія самалёты перавезлі каля паўмільёна пасажыраў, у тым 209 тысяч на замежных шляхах, а таксама звыш 10 тысяч тон таварных перасылак. Нядаўна адкрыта два новыя шляхі ў замежных спалучэннях: Варшава — Мілан і Варшава — Бейрут, а таксама ў краіне спалучэнне Варшавы з Катавіцамі. У гэтым годзе адкрыюцца спалучэнні Варшавы з Ірландыяй, Венай і Будапештам. Пасажырскі рух асягне 580 тысяч асоб, адкрыюцца таксама новыя спалучэнні паміж Варшавай і некаторымі іншымі гарадамі Польшчы.

З ПОЛЬШЧЫ Ў ІРАН

Рэалізуючы крэдытны дагавор з Іранам, Польшча будуе ў гэтай краіне цукраварні. Дзве цукраварні ўжо пабудаваны, наступныя чатыры пабудуюцца ў бліжэйшым часе. Прадстаўнікі Ірана заяўляюць, што польскія цукраварні працуюць вельмі добра і з'яўляюцца адзінымі гэтага тыпу заводамі, з якімі няма ў Іране клопату. Адначасова ў рамках гандлёвага дагавору Польшча вышле ў Іран тэкстыльныя машыны, каналізацыйную інсталяцыю і шэраг іншых прамысловых вырабаў. (п)

ВАЯВОДСТВА

ПЛЕНУМ ВАЯВОДСКАГА КАМІТЭТА ПАРП

27 сакавіка адбылося пленарнае пасяджэнне Ваяводскага камітэта ПАРП у Беластоку. Удзельнікі пленума абмеркавалі і зацвердзілі даклад на XI ваяводскую партыйную канферэнцыю, якая будзе склікана ў днях 17 і 18 лютага. У дакладзе ўсебакова разглядаецца дзейнасць Ваяводскага камітэта ПАРП за мінулыя два гады.

20-ЦІТЫСЯЧНЫ ЧЛЕН ЗМС

Арганізацыя Саюза сацыялістычнай моладзі (ЗМС) на Беласточчыне ў апошніх днях павялічыла свае шэрагі да 20-ці тысяч членаў. Урачыстасць па ўручэнні 20-цітысячнага членскага білета адбылася 29 студзеня ў Сувалках. Адначасова ваяводская арганізацыя ЗМС адзначала дзесяцігоддзе сваёй дзейнасці.

ГУРТКОЎСКІЯ ПАДЛІКІ

Ва ўсіх сельскагаспадарчых гуртках ваяводства праходзяць зараз падлікі гаспадарчай і арганізацыйнай дзейнасці за мінулы год. Дасканалымі вынікамі можа пахваліцца сельгасгурток з вёскі Курашава ў Гайнаўскім павеце. Налічвае ён 42 членаў, а вартасць яго маёмасці складае суму 1 мільён 320 тысяч злотых. У распараджэнні курашаўскіх гурткоўцаў знаходзіцца аж 8 трактарных камплектаў. Кожны гэты трактар працаваў у мінулым годзе ўсярэднім па 1543 гадзіны. Гурток дабіўся прыбытку на 756 тысяч злотых. Гэтыя паказальнікі высоўваюць курашаўскі сельскагаспадарчы гурток да першых у ваяводстве.

ВІЗІТ ЗАМЕЖНАГА ГОСЦЯ

Гайнаўскі камбінат драўлянай прамысловасці наведаў дырэктар аддзела лясніцтва і лясных прадуктаў гаспадарчай арганізацыі ААН, фін А. Асара. Ён высока ацаніў арганізацыю працы і якасць прадукцыі гайнаўскіх лесапільшчыкаў.

ШКОЛА ДЛЯ ЎЗРОСЛЫХ

У Беластоку ёсць дзве школы, у якіх старэйшыя людзі могуць папоўніць пачатковую адукацыю. Адна — на вуліцы Фабрычнай 10, а другая — на вуліцы Ліповай 41. Першага лютага ў абедзвюх школах пачынаецца чарговы семестр навукі. Школы прымаюць усіх, хто хоча вучыцца.

ГРЫП

У мінулым тыдні наглядалася хуткае нарастанне інфекцыі грыпа. Да 23 студзеня ва ўсім ваяводстве аднатавана ўсяго ледзь каля дзвюх тысяч хворых. Але пасля гэтага дня наступіў хуткі прырост эпідэміі. 24.I. — 890 хворых, 25-га ўжо звыш пацтары тысячы, 26 — 3138, а 27 студзеня хворых грыпам было ўжо звыш 5 тысяч.

Эпідэмія грыпа асабліва небяспечная для дзяцей, якія маюць далёка да школы. Трэба карпатлівая дбаць, каб былі яны старанна апрануты, а ў школах павінен быць гарачы напітак. (в)

3 лютага, пятніца

11.00 — для вучняў другой змены. Школьная фільматэка. «Мёртвыя душы». Мастацкі фільм. 16.45 — праграма перадач. 16.50 — для дашкольнікаў і малодшых школьнікаў. «Незвычайныя прыгоды». Мультыплікацыйны фільм (М.) 17.00 — насустрач выбарам у Вярхоўны і мясцовыя Саветы. —Тэлевізійны агітпункт. 18.10 — школьная фільматэка. «М. В. Гоголь». Дакументальны фільм. 19.05 — канцэрт (М). 20.00 — эстафета навін (М). 21.00 — першынство Еўропы па фігурнаму катанню. Перадача з Любляны.

4 лютага, субота

13.35 — праграма перадач. 13.40 — для школьнікаў. Фестываль дзіцячай творчасці. Перадача з Ташкента. 14.10 — для дашкольнікаў і малодшых школьнікаў. «Казка пра казачніка і прынцэсу» (М). 15.00 — «Сябар-чараўнік». «Нараджэнне Мульці-Пульці» (М). 16.00 — першынство СССР па хакею. ЦСКА — «Дынама» (М). У перапынку — тэлевізійныя навіны (М). 18.20 — тэлевізійныя навіны. 18.50 — паштовае аддзяленне «Блакітнага агеньчыка» (М). 19.30 — тэлевізійны спектакль (М). 20.50 — тэлевізійнае акно сатыры (М). 21.00 — першынство Еўропы па фігурнаму катанню. Перадача з Любляны.

5 лютага, нядзеля

9.55 — праграма перадач. 10.00 — для школьнікаў. «Будзільнік» (М). 10.30 — «Гімнастыка для ўсіх» (М). 11.00 — для юнацтва. «Шлях у навуку». Навуковая алімпіяда. Гісторыка-грамадскі тур (М). 12.00 — музычная шкатулка. 12.20 — для дзяцей. «Першакласніца». Мастацкі фільм. 13.40 — для малышоў. «Школа ветлівасці». Перадача першая. 14.10 — «Канікулы Баніфацыя». Мультыплікацыйны фільм. 14.30 — для воінаў Савецкай Арміі і Флоту. «Як табе служыцца?» (М). 15.00 — «Музычны кіёск» (М). 15.30 — клуб кінападарожнікаў (М). 16.30 — «Белыя і чорныя». Тэлевізійны шахматна-шашачны клуб. 16.55 — майстры мастацкага слова. Вершы А. Блока чытае Іван Русінаў. 17.30 — «Святло і цені». Міжнародная праграма (М). 18.00 — першынство Еўропы па фігурнаму катанню. Перадача з Любляны. 20.30 — тэлевізійныя навіны (М). 21.00 — фестываль гістарычнага фільма. «Пётр Першы». Мастацкі фільм. Першая серыя. 22.45 па вашых просьбах. Канцэрт.

(М) — перадачы з Масквы.

Увага! У гэтым нумары гадзіны пададзены па-маскоўску. Значыць, трэба 2 гадзіны адняць. Просім прабачэння.

Будынак Мінскага дзяржаўнага цырка.

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 98

ЗЛАДЗЕІ І ХЛОПЧЫК

Грузавая машына «Шкода» з галавастаю шафёркаю гудзела, бы вялізны чмель. Ехалі ёю беластоцкія зладзеі красці лес.

Паабапал смутнела поле, сіраделі дзічкі на межах. Марусіў дождж. Прасторныя шыбы абселі кропелькі.

Зладзеі хвалілі пагоду.

— Чуюся, як у мамы пад спадніцаю, — прабубніў адзін з іх і выскаліў зубы.

Гэта не спадабалася старому.

— Ы, ты, — замармытаў стары і мацней атуліўся плашчом, як бы збіраючыся думаць аб нікчэмнасцях. Шафёр узяў зашмальцаваную анучку і праціраў шыбу. Цяклі брудныя рагі. Цягнула халадам, а ў нос забіваў цёплы смурод ад матора.

— Закурым, — азваўся мужчына, што сядзеў за плячыма шафёра. Ён выняў дарагі партсігар, частаваў усіх. Усіх было трох, не лічачы шафёра. Шафёр пусціў на момант кіраўніцу і прыкурыў сваімі запалкамі.

Мужчына, што частаваў папяросамі, загаварыў голасна, каб пачулі:

— Іванюка выпусцілі.

— Не можа быць?! — рохкнуў трэці мужчына, што сядзеў на пярэднім сядзенні. — Іванюка засудзілі на «дажывоце», пане кіроўнік... пане кіроўнік, кажаце: выпусцілі яго... як жа так удалося яму, пане кіроўнік... — лапатаў ён і стаўбунеў.

— Выпусцілі, — паўтарыў той жа.

Шафёр перастаў хмурнець, хацеў штосьці сказаць, але мужчына спераду здзіўляўся, перабіваў гутарку.

Умяшаўся стары:

— Пане, цяпер турмы нястрашныя.

— Я сядзеў тры месяцы ў следчым арышце, — уставіў сваё шафёр. — Сядзеў з дырэктарам. Павялі яго на суд. Жарнулі яму пятнаццаць год. Дырэктар здзеціпеў і крычаў: жонка мая харошая змарнуецца! А я тлумачу адурэўшаму дырэктару: пане, слухайце пан стражнікаў і хвалі іх, а пасядзіш не больш, чым пяток.

— Паказвай стражнікам, што ты стаў ужо свядомым чалавекам, — дадаў уласнік дарагога партсігара ды зарагатаў, а за ім усе. Хіхікаў стары.

Шаша кончылася, уехалі ў лес. Напераздзе гультаявата пятляў маўклівы гасцінец. У трынаццатым квартале «Шкода» спынілася, павярнула направа і папаўзла ў нару бакавой дарогі, ламаючы павіслае голле.

З дарогі зыйшоў хлопчык з карзінаю грыбоў. Ён стаў і глядзеў. У яго вачах была дабрата.

Зладзеі паглядзелі неспакойна на хлопчыка і паехалі яшчэ хутчэй.

Сакрат Яновіч

ХОДЗІЦЬ СОНЦА

На шырокіх палях
За гародамі
Ходзіць сонца
Зялёнымі сходамі

Ходзіць сонца
Па родных прыгорках
У каляровых
Квяцістых пацёрках

Пры абрэчку
Лугамі палосымі
Ходзіць сонца
Нагамі босымі

В. Асіповіч

УСПАМІН ЗІМЫ З МАТЫВАМ СМУТКУ

Зіма ліхая, злючая як ноч —
У людзей агню на радасць не скарынкі —
Па вуліцах танцуе басанож
Яна, пад зыкі ветранае скрыпкі.

Ні радасці, ні плачу ў вёрстах снегу —
Каму я, госць, патрэбны ў гэту пору —
Сняжынкі ў заспы падаюць з разбегу
І не падняцца ім ніколі ўгору.

Мяцеліца ўсё выведала: прападу я —
Не папрашу ў людзей адкрыць мне дзверы —
Прырода на прыроду злуе,
Што ў прыродзе ўсё няма даверу.

І. Чыквін

ПАЭТЫЦКІЯ ПАРАСТКІ

Сярод яркіх, шматкаляровых кніжак яна вылучаецца скромным графічным афармленнем. Як бедная дзяўчына, якая раптам апынулася сярод багатых і стройных. Белы проставугольнік вокладкі і на яго фоне зялёныя літары: «Kształty myśli» («Кшталты думак»). А ніжэй: «Беласток, 1966 г.»

Гэта паэтыцкі зборнік-альманах. Паявіўся ён дзякуючы прыхільнасці і грашовай падтрымцы Беластоцкага таварыства культуры і Ваяводскага праўлення Саюза вясковай моладзі. Да друку рыхтавала яго групка маладых паэтаў энтузіястаў: Ян Чыквін, Эдвард Ярашэвіч і Сакрат Яновіч. Гэта дзякуючы іх устойлівасці і ахвярнасці на звыш 100 старонках друку 15 аўтараў згуртаваных у Беластоцкім аддзеле карэспандэнцыйнага клуба маладых пісьменнікаў знаёмяць чытачоў са сваімі творчымі магчымасцямі. Гэта іх першае калектыўнае выдавецтва. Паявіліся яно якраз тады, калі на старонках «Газеты Беластоцкай» закончыліся заўзятыя спрэчкі аб нашай рэгіянальнай літаратуры, а дакладней аб тым, што яе няма.

Цікава тады ведаць, што са сваіх творчых запасаў рэкамендуюць маладыя людзі, якія намагаюцца завяваць сабе месца сярод стваральнікаў прыгожага. Цяжка адназначна адказаць на гэтае пытанне. Аўтараў 15, і кожны рэкамендуе штосьці сабе ўласцівага. З некаторымі сярод іх сустракаліся мы ўжо на літаратурных старонках «Нівы» і другіх беларускіх зборнікаў. Гэта: Яша Бурш, Ян Чыквін, Сакрат Яновіч, Эдвард Ярашэвіч, Аляксей Казберук і Віктар Швед. Цяпер яны адсланяюць другую палавіну свайго творчага аблічча. Амаль усе яны дэб'ютуюць на польскай мове. І на гэты момант асабліва хачу звярнуць увагу. Тым больш, што ў альманаху знайшліся творы Сакрата Яновіча на беларускай мове. Яны вылучаюцца і па форме, і па змесце. Гэта паэтыцкая проза, аб якасці якой нядаўна трапна пісаў Мікола Гайдук. Тым, хто не ведае беларускай мовы, іх зразумення наблізіць пераклады Эдварда Ярашэвіча. Шкада толькі, што перакладчык пераважна абмяжаваўся да механічнай, а не творчай перадачы зместу. Таму мастацкая вартасць перакладу наогул не раўняецца з арыгіналам.

Усе аўтары (апрача Яновіча, Шведа, Крысціны Саланевіч і некаторых вершаў Чыквіна) кшталты сваіх думак зачыняюць у т.зв. сучасную форму. Цяпер так пішуць амаль усе паэты і нічога дзіўнага, што беластоцкія маладыя пісьменнікі прызнаюць першынство гэтай форме. Не лёгка тады разабрацца ў змесце і творчым сэнсе паасобных вершаў. Адно можна сказаць адкрыта: паэтыцкіх шэдэўраў дарэмна шукаць у гэтым зборніку. Часам атрымоўваецца толькі пустая сечка са слоў. Ніхто аднак не павінен патрабаваць шэдэўраў у тых, хто на цяжкім творчым шляху ставіць свой першы крок. Хопіць, калі знойдзецца хаця адзін твор, які без нацяжкі можна назваць сапраўдным вершам. А гэта адносіцца па-мойму да ўсіх аўтараў. У многіх сярод іх можна выявіць па некалькі добрых вершаў.

Сучасная паэзія — гэта перш за ўсё арыгінальная і трапная, але зразумелая метафара. У аўтараў зборніка «Кшталты думак» бывае з гэтым па-рознаму, часта аднак не найлепш. Калі Яновіч піша: «...пойдзем сонца спатыкаць у полі жытнёвым...» або «...лістапад шахаціць пад нагамі ліствою...» — перад вачыма ўстаюць цэлыя замалёўкі. Калі аднак чытаем: «...слова пра цябе хачу сказаць паспела пульсуе як ножкі дзіцяці...» або: «...хаджу за табой бяздоннымі вачыма...» (пераклад з польскага) — тады прынамсі я нічога не бачу. Гэта з верша Яна Чыквіна. Ёсць і ў яго вершах дасканалыя метафары, каля б такія: «...кірмаш гэта агароды сашліся да рук ля латокаў» або: «...смутак бадзяецца на сабачым хвасце...»

Паэтыцкі зборнік-альманах даказаў наяўнасць літаратурнага маладняка на Беласточчыне. Што з яго вырасце — час пакажа. Напэўна многія сярод аўтараў, якія ўпершыню рэкамендуюць свае творы, патрапяць завяваць сабе трывалае месца ў польскай сучаснай літаратуры. На больш аб'ектыўную ацэнку трэба аднак пачакаць да часу, калі паявіцца хаця другі альманах твораў гэтых аўтараў, якія рэкамендуюць свае вершы зараз у зборніку «Кшталты думак».

В. Рудчык

* * *

Ляжу я на зямлі
адным бокам гляджу ў яе нетры
а другім узіраюся ў неба
плыве праз лес зялёнае паветра
а ў зямлі цвітуць карэнні
крыніцы ёе грудзі точаць
і я хоць зоркі змятаў з неба на
небасхілы
не знаю што такое заўтра
не ведаю істоты сення
і павярхоўна знаю ўчора
і не хачу ўсяго я ведаць
ці ж я тады пісаў бы вершы
жыцце!
малюся будзь загадкай
бяда калі калека зломіць кулю
ці паўсляпы дзесь згубіць акуляры
паэт не выжыве без мараў
і стане ў месцы не кранецца
нібы дзіця заплача ў страсе
як згубіць руку сваёй мамы
якое шчасце мець айчыну
і легчы у зялёных травах
і вокам у зямлю ўзірацца
а другім вокам у прасторы
раздвоенасць — адзінствам шчасця

Алесь Барскі

НОВЫ ГОД

Не думай, што жыццё можна пачаць ад нова. Дарма, што праз хвіліну Новы год. Не ў сілах чалавека прошлае забыцца. Не зменіць почырку нам свежанькі сшыток. О! Гэты лабірынт задуманы на рэдкасць спрытна. Скольki б не блытаў — мусіш ісці ўперад. Хочаш вярнуцца? Ты ж не скруціш ніткі пражытых дзён назад у клубок. І кінуць не адкінеш. Бо павуцiннем уражань яна ўжо тваю душу мо муху апляла. О не, браток! Памылак лет пражытых не скінеш сёння так, як крошкі са стала. Чаго задумаўся? Глядзі! Ужо шампанскае наліта. Праз хвіліну ж распачнецца Новы год.

Спаткнуўшыся раз пару абадраўшы душу з цяжарам успамінаў на плячах — веру — не лёгка ўгору прабівацца. Лягчэй аднак, чым тым, што падвязалі крыллі па тое толькі, каб не падаць, не змыліцца.

Смялей, браток! Пара за чаркі брацца. Ну, п'ем! За лепшы Новы год.

Юрка Геніуш

КОНКУРСЫ ГП БГКТ

Галоўнае праўленне Беларускага грамадска - культурнага таварыства ў Беластоку аб'яўляе конкурс

«СТВАРАЕМ РЭПЕРТУАР»

Мэтай конкурсу ёсць забяспечыць самадзейныя мастацкія гурткі (драматычныя і эстрадныя) рэпертуарам, які будзе цесна звязаны з сучаснай праблематыкай, перад усім вясковай на беларускай мове.

У конкурсе могуць прымаць удзел на роўных правах члены аб'яднання «Белавежа», як і не члены гэтага аб'яднання. Працы перапісаныя на машынцы і адзначаныя ўласнымі сімваламі (знакамі) з далучаным закрытым канвертам (адзначаным сімвалам), у якім будзе імя, прозвішча і адрас, прысылаць па адрасу ZG BTSK Białystok ul. Warszawska Nr 11 да дня 1 чэрвеня 1967 г.

Колькасць прац і аб'ём не абмяжоўваецца.

Прадбачваюцца наступныя ўзнагароды:

I — 1600 ЗЛ.
II — 1300 ЗЛ.
2 — III ПА 800 ЗЛ.

Камісія засцерагае сабе права іншага падзелу ўзнагарод.

АГЛЯДЫ САМАДЗЕЙНАСЦІ

Галоўнае праўленне БГКТ паведамляе, што ў гэтым годзе адбудуцца паветовыя агляды самадзейных драматычных і эстрадных калектываў з беларускім рэпертуарам у тэрміне да 15 красавіка г.г.

Агляд цэнтральны прадбачваецца ў пачатку мая 1967 г. Першыя тры месцы будуць узнагароджаны наступна: на аглядах паветовых : 800, 600 і 400 зл.; на аглядзе цэнтральным: 1200, 900 і 700 зл.

Просім кіраўнікоў калектываў падаваць заявы ў аддзелы БГКТ у паветах да канца лютага г.г.

Кіраўнік культурна-асветнага аддзела ГП БГКТ
М. Лобач

ОЙ, НЯМА, ЯК...

Ой, няма, як вясною
Пад кудравай вярбою
Прашаптаць да світання
Аб каханні з табою.

Ой, няма, як улетку
Ля дарогі на ўзмежку
Завіваць у вяночак
Сваё шчасце і кветкі.

Ой, няма, як увосень
Калі вецер прыносіць
Срэбнае павуцінне
Вэлюмам табе ў косы.

Ой, няма, як зімою!
Коні мчацца стралою.
З песняй едзе вяселле.
Ой, няма, як з табою!

Ул. Гайдук

Жыццёвыя сцежкі

Ад шумлівай маёй Белавежы,
Ад хаціны сасновай бацькоў
Я прайшоў у жыцці многа сцежак
І гатоў у дарогу ізноў.

Скалясіў басанож зямлю-маці,
Зямлі сокі у жылы ўвабраў.
Не знайшоў у жыцці я багацця
Ды, прызнацца, яго й не шукаў.

На жыццёвых дарог каляінах
Шукаў сэрца, людской дабраты,
І знайшоў іх у родных мясцінах,
Таму родны куток мне святы.

І калі надта стомяцца ногі
Пасля многіх жыццёвых трывог
Хай апошняя сцежка-дарога
Прывядзе на бацькоўскі парог.

Віктар Швед

(Працяг са стар. 1)

СУСТРЭЧА

Валерыя разаслала на ўсю краіну. Мне даваліся выступаць па радыё і для многіх газет расказваць пра трагедыю сям'і Перавозкіных.

На тыдзень перад ад'ездам маці з сынам Валерыкам прыбылі ў Мінск, каб паглядзець, як жыве другі сын, Мікалай. У яго прыемна абсталяваная кватэра з цёплай вадой і газам. Яго жонка, Марыя Паўлаўна, працуе на заводзе. Двухгадовая дачушка ўдзень астаецца ў яслях. Браты палюбілі адзін аднаго. Вось так аптымістычна закончылася пасля 25-ці год трагедыя сям'і Перавозкіных. Летам гэтага года сустрэнуцца яны зноў у Беластоку. Маці і брата Валерый-Збігнеў запрасіў да сябе ў госці.

В. Рудчык

Лічбы з Бельшчыны

На Бельшчыне працуе 113 гурткоў вясковых гаспадынь, у радах якіх налічваецца 2.084 члены.

* * *

У павеце працуе 40 водных сусполак з 14367 членамі. Яны апякуюцца 15.696 гектарамі змеліяраваных лугоў і паш.

* * *

Малачарскія спулдзельні на Бельшчыне налічваюць 6.078 членаў. Дастаўшчыкі малака, аб'яднаныя ў сваёй арганізацыі, цікавяцца працай малачарняў, злеўняў, працай камітэтаў дастаўшчыкаў. У 1965—1966 гадах пабудавана 30 новых злеўняў малака, а ў будове знаходзіцца далейшых 10. (мх)

Фальклор

МУТВІЦА

Ідучы праз Броварыска дарогаю, што вядзе ў Дзяніскі, трэба перайсці праз роў. За ровам разлажылася падмоклая дрыгва. Растуць там старыя вольхі, бярозы, чаромхі і на вышэйшых месцах — сосны. Папараць, маліны, крапіва і розныя расліны ўтвараюць гушчар, праз які цяжка прайсці. Дрыгва з аднаго берагу выходзіць на падмоклыя сенажаці, а другі яе бок упіраецца ў высакаватыя, стромыя пагоркі. На іх дзе-ніdзе відneюць косці, а ў адным месцы нават разбіты крыж. Урочышча гэта называюць «Мутвіцай». Названне гэтае паясняецца наступна:

Даўным-даўно вельмі часта хваробы вынішчалі людзей, а перавážна з ваколіц падмоклых. Найстрашнейшай хваробай была халера. Людзі ўцякалі, дзе хто мог. Вось і жыхары Плёскаў начулі, што «халера» на белым кані ездзіць і душыць людзей. Сабраўшыся, яны пачалі ўцякаць, хто куды. Найбольш накіравалася ў бок багнаў. У вёсцы быў чалавек Казьмер. Да таго быў лянівы, што нават ад халеры яму не захацелася ўцякаць. Ён залез пад печ і, прытаіўшыся, сядзеў. Думаў, Халера не заўважыць яго. Раптам пачуў стук капыт на падлозе і ў хату ўехала прыгажуня ў белі, на белым кані. Казьмер страшэнна спалохаўся. А Халера так сказала «Казьмер, вылазь з-пад печы. Калі пакажаш, дзе гэтае «юдава войска» пабегла, я цябе не зачаплю». Перапалоханы Казьмер паказаў на багны. Халера цвікнула каня і пагналася. Даганіўшы перад багнамі, яна ўсіх там замучыла. Ад таго часу багны называюцца «Мутвіцай».

Вераніка Леанюк
вуч. бел. ліцэя ў Бельску

А. Баршчэўскі | В. Швед

Дружба і праца

ХРЭСТАМАТЫЯ ДЛЯ VIII КЛАСА

КАМСАМОЛЬСКІ БІЛЕТ

Цвёрда трымаўся юнак на дапросе,
Тоячы словы і думкі свае.
Вораг — жандар дакурыў папяросу
І камсамольскі білет аддае.

— Вось і білет твой, — сказаў ён ласкава, —
І ад яго на вачах у людзей
Ты адцурайся; выгодная справа:
Жыць застанешся, — жыццё даражэй.

Што ў ім карыснага? Кніжка, не болей.
Кніжку спалі, і размовам канец!
— Не, не спалю! — адказаў камсамолец,
Хай лепей сэрца мне спаліць свінец!

— Ты не згаджаешся? — Вельмі шкадую.
Кінь свой білет у палонку тады.
— Не, я не кіну ў ваду ледзяную,
Сам лепш зайдуся ад лютай вады.

— Добра, хай будзе па-твойму, — На гэтым
Доўгі і цудны спыніўся дапрос.
І юнака з камсамольскім білетам
Босага гоняць на люты мароз.

Там ён абліты вадой ледзяною,
К сэрцу рукою білет прыціскаў,
Быццам білет пад сцюдзёнай вадою
Сэрцу юнацкаму стыць не даваў.

Так і стаяў, смеючыся над катам,
Доўга па целу сцякала вада;
Так і застаўся стаяць каля хаты,
Быццам з чысцюткага літы ільда.

Так і стаіць, як жывы, перад намі,
Так і стаіць, прыціскае білет,
І не развітваецца з сябрамі,
І прастаіць яшчэ тысячы лет.

Ды не карой ледзяною пакрыты,
Ды не абліты вадой ледзяной, —
Выліты з бронзы і сонцам абліты
Будзе ён вечна стаяць над зямлёй.

1943 г. **Аркадзь Куляшоў**

1. Вывучы верш напамяць.
2. З якой мэтай моладзь аб'ядноўваецца ў арганізацыях?
3. Якія ведаеш маладзёжныя арганізацыі ў СССР і Народнай Польшчы?

ВЯЛІКІ ЧЫТАЛЬНІЦКІ КОНКУРС

ЛІТАРАТУРА ДА ВЫБАРУ

* * *

— Ты позна ўчора вярнуўся?
— А другой уночы...
— Я так трывожылася... Страляніна, якаясьці заварожаная ціша... Ці праўда, ці не, казалі гаспадары, нібы паўлаўцы адказаліся страляць і іх заперлі ў сутарэнне?...

ЦІШКА ГАРТНЫ

«Сокі цаліны» — раман выд. 1958 г.

* * *

Людачка мілая, — пісаў ён, — я люблю цябе самай сапраўднай любоўю і вельмі даўно... можа нават раней, чым мы з табою спаткаліся ўпершыню. Помніш, у вашай хаце, у Капачах?...

«На Быстранцы»

ЯНКА БРЫЛЬ

«У Забалоцці днее» — аповесць
«На Быстранцы» — аповесць
Са «Збору твораў» за 1960 год.

* * *

— Задача — дастаць «языка». Тэрмін — заўтра шэсць ноль-ноль. У восем ноль-ноль я буду дакладваць аб выніку вашай разведкі камандуючаму арміяй. Задача цяжкая, але, спадзяюся, што вы з ёю справіцеся.

«Проба агнём»

КАНДРАТ КРАПІВА

«Мядзведзічы» — раман
«Хто смяецца апошнім» — камедыя
«Проба агнём» — драма
«Збор твораў» за 1956 г., тамы 3, 3.

Ціхон: — Жонка, а жонка! Будзе бяда! Паглядзі, як у найяснейшай карэны вус адзін уніз, а другі ўгору задраўся. Ідзі ты наперад, ды пакланіся яму, хрэн яму ў вочы.

ВІНЦУК ДУНІН-МАРЦІНКЕВІЧ

«Пінская шляхта» — камедыя, з Выбраных твораў за 1957 год.

НАЦЫЯНАЛЬНЫЯ СПРАВЫ

Сустрэча журналістаў

20 студзеня гэтага года ў Беластоку адбылася журналісцкая сесія, у якой прынялі ўдзел журналісты з усяе краіны, якія рэдагуюць інфармацыйныя паведамленні. Першы дзень сесіі прысвечаны быў нацыянальным праблемам Беласточчыны. Даклад на тэму ўдзелу нацыянальных меншасцей Беласточчыны ў развіцці ваяводства зачытаў намеснік кіраўніка Аддзела прапаганды Ваяводскага камітэта партыі тав. В. Гулька. Пасля даклада вывязалася жывая дыскусія. Журналісты цікавіліся далейшымі перспектывамі культурнага развіцця нацыянальных меншасцей і перспектывамі працы іх таварыстваў, сітуацыяй нацыянальнаменшаснага школьніцтва, зместам культурнай дзейнасці таварыства, грамадскай структурай нацыянальных меншасцей.

На пытанні адказвалі прысутныя на сесіі прадстаўнікі паасобных таварыстваў: Уладзімір Юзвюк з БГКТ, Яўгень Петрашкевіч з ЛГКТ і Стэфан Кантралевіч з УГКТ. Дыскусію падсумаваў сакратар Ваяводскага камітэта партыі тав. Вітальд Мікульскі. Звярнуў ён перад усім увагу на аб'ектыўныя працэсы інтэгруючыя нацыянальныя меншасці ў Польшчы з агульнадзяржаўным арганізмам. (п)

УНІКАЛЬНЫ ТЭХНІКУМ

Здаецца, што не памыляюся, калі называю ўнікальным **Малачарскі тэхнікум у Беластоку.** Абгрунтоўваю гэта тым, што ў Польшчы такіх школ усяго толькі 3. Беластоцкі тэхнікум наймалодшы і не толькі ў Польшчы, але адзін з маладушых у свеце. Трэба сказаць, што сярэдніх школ, якія рыхтуюць прафесіяналаў-малачароў на свеце нямнога, а найстарэйшая малачарская школа паўстала ў Фінляндыі ў 1840 годзе. Наш Беластоцкі тэхнікум паўстаў у 1953. Тым чалавекам, якога імя звязана з жыццём і развіццём школы, з'яўляецца **мгр Уладзімір Саўко** — дырэктар школы. Пры ім паўстаў тут грамадскі камітэт пабудовы новай школы, ён быў членам розных дэлегацый, якія клапаціліся аб школу, яго асноўным клопатам зараз з'яўляецца справа заканчэння пабудовы школьнага басейна...

ПРЫЧЫНЫ

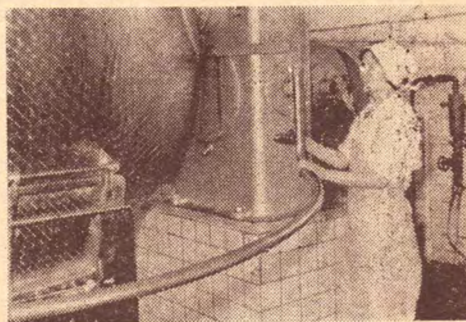
Лакалізацыя малачарскага тэхнікума была падыктавана патрэбай гэтага ж промыслу. Іменна ў Беластоцкім ваяводстве ў сваім часе пабудавана многа больш чым у іншых ваяводствах новых малачарняў (Беласток, Бельск, Гайнаўка, Сямяцічы, Ломжа і іншыя), якія ў дзень перарабляюць 30—50 тысяч літраў малака. А сюды патрэбна была адукаваная кадра. У тэхнікуме вучыцца моладзь не толькі Беластоцкага ваяводства, але і Люблінскага, Варшаўскага, Ольштынскага, Гданьскага і іншых. Школа налічвае 750 вучняў, з чаго 80% — гэта моладзь вясковая.

Дырэктар Малачарскага тэхнікума мгр Уладзімір Саўко.

ЯКІ?

Не толькі гэта наймалодшы тэхнікум, але і найбольш сучасная школа на Беласточчыне. Сучаснасць, гэта не толькі справа новага школьнага памяшкання. Зрэшты, калі б гаварыць аб адным будынку, дык гэта была б памылка. Тут пабудавана **школьны комплекс.** Ля школы новы прыгожы інтэрнат на 270 чалавек. Гімнастычная зала, а пры ёй найвялікшы ў Беластоку крыты купальны басейн. Шкада толькі, што ўсё яшчэ будуецца і яшчэ горш, бо ніхто не ведае, калі пабудова закончыцца. Але гэта не перакрэслівае сучаснасці школы. У школе няма традыцыйных надпісаў на дзвярах «клас Іа, ІІб ітп.» Ёсць толькі кабінеты: матэматыкі, польскай мовы, замежных моваў і таму падобныя, не лічачы кабінетаў да прафесіянальных прадметаў. Вучні не маюць пастаяннага класа, а пераходзяць з кабінета ў кабінет на адпаведны прадмет, дзе на іх чакае настаўнік. У часе перапынкаў перахода абсалютна не адчуваецца. Гэта заслуга не толькі сцен, якія глушаць голас, але і дысцыплінаванасці школьнай моладзі.

У маслабойцы.

НАПРАМКІ І ТРАДЫЦЫІ

Тэхнікум зараз мае два аддзяленні. На аддзяленні **тэхналогіі малачарскіх прадуктаў** вучні рыхтуюцца на спецыялістаў у галіне вырабу масла, харчавога малака, малочнай галантэрыі. **Мікрабіялогія спажывецкага промыслу** — гэта амаль новае аддзяленне. Заданне яго

Вужака боа з'яўляецца сапраўднай атракцыяй для польскіх будаўнікоў.

(Працяг са стар. 1)

Паўгода ў Афрыцы

— А як успрымалі негры вашыя візіты ў іх вёсках?

— Успрымалі нас вельмі прыхільна, амаль энтузіястычна. Узносілі нейкія заклікі на наша прывітанне, дзетварня бегла за намі, хапала нас за рукі, параўноўвала са сваімі і дзівавала, што такая розніца ў колеры.

— Ці негры памагалі вам у пабудове фабрыкі?

— Так.

— Што можаце сказаць аб іх, як супрацоўніках?

— Вельмі добрае. На будове яны працавітыя і паслухмяныя. Зразумела — гэта некваліфікаваныя рабочыя, якія ніколі не мелі нічога супольнага з працай у прамысловасці і таму можна было ім даручаць толькі найбольш нескладаныя, простыя заданні.

— А што можаце сказаць аб Акры, сталіцы Ганы?

— Перад усім гэта горад кантрастаў. Кідаецца ў вочы аграмадная розніца паміж у еўрапейскім стылі будаваным цэнтрам горада, дзе пражываюць багатыя негрыцянскія слаі, а ўбогімі старымі кварталамі горада, дзе пражывае негрыцянская бедната.

— Ці згадзіліся б вы на такую паездку яшчэ раз, калі б вам запрапанавалі?

— Ахвотна. Можа нават паеду ў Іран.

— Тады будзьце нашым карэспандэнтам.

— Калі паеду, ахвотна напішу нешта ў «Ніву».

Размова наша канчаецца. У зале прадаўжаецца баль. Гучаць галаслівыя песні і размовы на польскай, беларускай і ўкраінскай мовах. Мы з Федзяю гутарым па-леўкаўску. Федзя любіць пры тым час ад часу кідаць англійскае слаўцо, каб лепш аддаць каларытнасць гэтага яго падарожжа і гэтай своеасаблівай інтэрнацыянальнай сувязі, якая стварылася паміж Ганскай асадай Асутсур і вёскай Леўкі, што пад Бельскам.

Ул. Паўлючук

ГАРАЧЫ ЧАЙ НА ПУНКТАХ СКУПУ

У адрас нашых ГС-аў, ПЗГС-аў маецца штораз больш слоў крытыкі. Трэба сказаць, што крытыкі справядлівай, якая ідзе не толькі ў адрас паасобныхураднікаў, але наогул дзейнасці цэлых калектываў паасобных адзінак. У цэнтры крытыкі ёсць перад усім пункты скупу жывёлагадоўлі ці збожжа. Здаецца, што ў некаторых выпадках вясковае жыццё апераджае тое, што прапануе ім вясковая спулдзельчасць. Напрыклад, людзі з аколіц Рыбалаў даўно перасталі хваліць ГС за сарганізаванне ў Рыбалах пункту скупу.

Дык у чым справа? Не, я абсалютна не за новы пункт. Мне разыходзіцца пра культурнае, здаровае абслугоўванне. Амаль усім вядома, што ўспамянутыя пункты знаходзяцца амаль у полі за забудаваннямі. Гаспадары сюды з'язджаюцца фурманкамі, стаяць у чарзе, доўга чакаюць. Зразумела, чакаюць больш усяго на дварэ ля фурманак. Пагода якраз не ўлічвае тарговых дзён і часта лье на іх дождж, абсыпае снегам, марозіць холадам. Людзі мёрзнуць і разграваюцца... гарэлкаю. Бо чым?

ГС-ы пабудавалі многа крамаў, паўстаюць клубы маладога гаспадара і т.п. Здаецца, што прышла чарга і на пункты скупу. Разыходзіцца пра тое, каб пры пунктах скупу жывёлагадоўлі **арганізаваць спецыяльныя прыёмныя** гаспадарам. Можна іх пабудаваць са зборнай канструкцыі (прэфабрыкатаў), а нават перарабіць са старога аўтобуса. Неабходным было б арганізаваць у гэтых прыёмных **буфеты з гарачым чаем і гарачай порцыяй каўбасы.** Здаецца, што многа маюць рацыі гаспадары, якія гавораць часта, што «паршука» дык я прывёз, але каб паабедаць, дык няма дзе і чаго.

Цэнтральныя ўлады вясковага гандлю як найбольш прыхільны да арганізацыі такіх прыёмных буфетаў. У Вроцлаўскім ваяводстве гэтая акцыя развіваецца. Думаем, што і ў нас ГС-ы і ПЗГС-ы адклікнуцца на нашу прапанову.

(Кара)

— падрыхтоўка спецыялістаў не толькі малачарскіх, але і сваяцкіх галін спажывецкага промыслу. Напрыклад, абсальвенты гэтага аддзялення будуць кантраляваць якасць прадукаваных мясных вырабаў, а не толькі малочных. Міма сваёй маладосці, школа мае традыцыі. Многія з абсальвентаў ужо кіраўнікамі малачарскіх прадпрыемстваў, іншыя паканчалі вышэйшыя школы. Але ёсць і такія, якія вярнуліся ў сваю родную школу, каб рыхтаваць новыя кадры. Між іншым, выкладчыкамі ў тэхнікум з'яўляюцца **мгр інж. Ніна Мойсак** і **Янка Ігнатовіч**. Штогод школа выпускае 50 абсальвентаў, а запатрабаванне ў тры разы большае.

Уступнае прасаванне сыравай масы пры вырабе эдамскіх сыраў.

ПАЗАЛЕКЦЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

Цяжка яго апісаць у так кароткім артыкуле. Існуюць тут фатаграфічны, рэцытатарскі, харавы гурткі, а таксама 10 гурткоў зацікаўлення з розных прадметаў. Развіваецца вучнёўская спулдзельня, а таксама парыкмахерскі пункт, які абслугоўваюць вучні парыкмахерскай школы. У галіне грамадскай дзейнасці ў тэхнікуме ёсць арыгінальныя думкі. Добраахвотныя гуфцы працы даўно былі вядомымі сярод школьнай моладзі. У мінулым годзе ў Малачарскім тэхнікуме паўстаў **першы ў Польшчы малачарскі гуфец працы.** Вельмі карысна з усіх бакоў. У малачарнях патрэбны ў ліпені і жніўні рабочыя, ёсць многа малака і ўрэшце сама моладзь вельмі многа карыстае, прывыкае да самастойнай працы. Моладзь тут ахвотная да працы. Каля 100 чалавек выказала ахвоту выехаць у часе канікул да гуфца, але паехала толькі 37 чалавек. У гэтым годзе будзе арганізаваных 8—10 гуфцаў, а не як у мінулым толькі 3.

А. Карпюк

фота аўтара

ГАСПАДАР ПЕРАД УСІМ

— Гаспадар перад усім! — так можна сказаць аб пяцігадовым плане гаспадарчага развіцця Беластоцкага ваяводства, які ўхваліла IX сесія Ваяводскай рады нарадовай, што адбылася напярэдадні Новага года.

Вынікае ён не толькі з таго, што няма ў нас і не можа быць у нас праўдзівай вялікай прамысловасці, няма капітальняў. Ухваляючы такі план мелася на ўвазе, перад усім, вельмі нізкі ўзровень нашай сельскай гаспадаркі. Даволі сказаць, што ў сучасны момант гаспадары Беласточчыны ўжываюць усяго каля трыццаці кілаграмаў штучных угнаенняў на адзін гектар у год. Паўтараю, у год! Гэта, прынамсі, у пяць разоў менш, чым у гаспадароў іншых раёнаў Польшчы. Дадаю, што ў беларускіх вёсках Беласточчыны ўжываюць нават па пятнаццаць кілаграмаў штучных угнаенняў на адзін гектар у год! Гэта значыць, у два разы менш, чым іншыя гаспадары Беластоцкага ваяводства. А, здавалася б, так купляюць ды вырываюць сабе з рук гэтыя штучныя ўгнаенні...

У такой сітуацыі «падцягнуць» нашу сельскую гаспадарку хаця б да сярэдняга ўзроўню ў Польшчы з'яўляецца надта цяжкім заданнем. Таму невыпадкова большасць планаваных выдаткаў будзе накіравана на патрэбы сельскай гаспадаркі. За будучую пяцігодку ўдвая павялічацца выдаткі грошай на правядзенне меліярацыі, электрыфікацыі і механізацыі, бо гэтыя тры рэчы маюць рашаючы ўплыў на развіццё сельскай гаспадаркі — не гаворачы ўжо аб штучных угнаеннях, якіх будзе ў тры з паловаю разоў больш, чым цяпер.

Можна паставіць шмат запытанняў:

— Тэхніка будзе, штучныя ўгнаенні будуць, усяго будзе ўдвая, утрая, у чатыры разоў больш, але хто ўсё гэта купіць? Вядома, гаспадары павінны купіць, але ці захочуць? А, калі захочуць, дык ці будуць мець за што?

Можна даць і шмат адказаў:

— Тэхнікі і штучных угнаенняў патрэбна нам чым пабольш, бо без гэтага няма чаго і марыць аб добрых ураджаях. Паляпшэнне ўраджаяў абазначае павышэнне даходаў з гаспадарак і пашырэнне магчымасцей куплі тэхнікі і мінеральных угнаенняў. У выпадку, калі гаспадар не мае на гэта сродкаў, можа ўзяць крэдыт, грашовых крэдытаў многа і яны штогод застаюцца ў нас моцна нявыкарыстанымі.

Але ў нашых, беластоцкіх, умовах не крэдыт з'яўляецца першым варункам эканамічнага прагрэсу, але свядомасць гаспадароў. Мільёнавыя сумы крэдытаў штораз прападаюць. Менавіта, у гэтым своеасаблівы парадокс беластоцкай гаспадаркі, якая не адчувае недахопу фінансаў, а наадварот. З гэтай, між іншым, прычыны другое месца ў выдатках пасля сельскай гаспадаркі займаюць сумы прызначаныя на асвету. Моцна залежыць на развіцці сельскагаспадарчай асветы. Выходзіць на тое, што курсы гаспадарам іграюць першую ролю і ад іх шмат залежыць, ці не змарнуем грошай, прызначаных на развіццё Беластоцкага ваяводства, беластоцкай сельскай гаспадаркі. Нарастае фетыш агрáмінімума, так гэта можна назваць на свой, беластоцкі ўжытак.

Беластоцкае ваяводства характарызуецца вялікімі розніцамі ў гаспадарчым развіцці паасобных яго рэгіёнаў. Трэба ліквідаваць гэту розніцу, з агульнага бюджэту ваяводства цяпер толькі пятнаццаць працэнтаў сродкаў прызначаецца на сам горад Беласток, рэшту кіруецца ў, так званы, тэрэн. Гэта знамянальная рыса новай пяцігодкі нашага ваяводства, і нам, беларусам, пацяшаючая яна. На заканчэнне можна дадаць яшчэ, што будзе зроблена ўсё, каб запэўніць працу ўсім патрабуючым яе, асабліва, жанчынам. Натуральны прырост рабочай сілы пакрыецца з павелічэннем колькасці месц працы, новых месц працы, якія будуць створаны на працягу пяцігодкі. Асаблівую ўвагу звернецца на развіццё дробнай прамысловасці і рамесніцтва.

У малых мястэчках.

Аляксандр Анташэвіч

БЕЛАРУСІЯНА

КУРАШКЕВІЧ АБ ДЫЯЛЕКТАХ БЕЛАРУСАЎ

Зацікаўленне вядомага польскага моваведа Уладзіслава Курашкевіча гаворкамі беларусаў Беласточчыны пачалося яшчэ да вайны. У 1939 годзе на аснове ўласных доследаў апублікаваў ён працу: Najważniejsze zjawiska językowe ruskie w gwarach między Bugiem i Narwią. (Sprawozdania Komisji Językowej Tow. Nauk. Warsz. t. XXXI. z II), а таксама карту гаворак паміж Бугам і Нарвай. З пасляваенных прац Курашкевіча на ўвагу заслугоўвае артыкул: Rozwój a na tle dyftongów i palatalizacji w dawnych gwarach ruskich Podlasia i Chełmszczyzny (Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej T: III Warszawa 1958), а таксама Ukraińska dyspalatalizacja w gwarach Podlaskich (Z polskich Studiów Slawistycznych. Seria 2. Warszawa 1963).

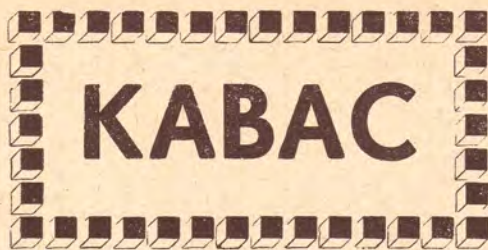
У 1964 годзе Курашкевіч публікуе артыкул: „Tendencje białoruskie i ukraińskie w gwarach okolic Puszczy Białowieskiej" (Acta Baltyco-Slavica. T. I. Białystok 1964).

У гэтым артыкуле аўтар аналізуе гаворкі вёсак: Семяноўка, Нараўка, Белавежа-Сточак, Каменюкі, Шэрэшаў, Каменец Літоўскі, Шчырчэва. Аўтар сцвярджае, што ў аколіцах Белавежскай пушчы сутыкнуліся з сабою непасрэдна беларускія і ўкраінскія моўныя ўплывы, падчас калі далей на захад уплывы гэтыя разыходзяцца на поўдзень і поўнач, пакідаючы ў прамежку старыя архаічныя дыялекты пераходнага характару (асабліва на Бельшчыне з вымовай тыпу: ходіті, замест беларускага хадзіці, або украінскага ходыты). У заканчэнні артыкула аўтар сцвярджае, што гаворкі Белавежскай пушчы заслугоўваюць на асобнае манаграфічнае апрацаванне.

Гаворкамі Беласточчыны займаецца Курашкевіч і ў сваёй выдадзенай у 1963 годзе кніжцы: „Zarys dialektologii wschodnio-słowiańskiej".

Прыводзіць ён тут між іншым запісы гаворак з наступных беларускіх вёсак: Малешы, Ласінка, Арэшкава, Нараўка, Белавежа і Агароднікі. З іншых цікаўнасцей гэтай кніжкі варта аднатаваць сцверджанні аўтара адносна ўзнікнення беларускай мовы. Трактуе ён менавіта яе як пасіўны вынік узнікнення дзвюх іншых усходнеславянскіх моваў: рускай і ўкраінскай. На думку Курашкевіча на старой праeasкай моўнай стыхіі стварыліся перад усім два арыгінальныя моўныя цэнтры: рускі на поўначы і ўкраінскі на поўдні. Іх замацоўванне і пашырэнне адбывалася на працягу стагоддзяў: ад XIII да XVI. Тэрыторыі, да якіх уплывы ніводнага з гэтых цэнтраў не дайшлі, выдзеліліся гэтым самым як беларускі дыялект. На гэтым пра-рускім фоне даволі позна, бо на пераломе XV і XVI стагоддзяў развілася характэрнае для беларускай мовы дзеканне. Працэс фармавання ўсходнеславянскіх моваў вяжа Курашкевіч з палітычнай гісторыяй гэтых народаў. Далучаныя да кніжкі карты паказваюць супадзенне беларускіх моўных уплываў з межамі Вялікага княства Літоўскага.

(п)

У Турцыі кожны, хто служыць у іншаземца, называецца кавасам. Ёсць кавасы, якія прыбіраюць памяшканне, кавасы — краўцы, кавасы — шафёры і кавасы — кур'еры. Кавас — ніхто і нішто, і гэта заўсёды непакоіла мяне і абурала.

Я быў кавасам сэра Хью Нэтчбул-Хьюгесена, англійскага пасла ў Турцыі.

Аднойчы, пасля поўдня, у красавіку 1943 года, седзячы ў вестыбюлі гасцініцы «Анкара Палас», я раздумоўваў над сваім лёсам. Нечакана са змроку майго жыцця бліснула светлая думка. Я вырашыў стаць шпіёнам, вялікім шпіёнам, адчуўшы, што як непрыкметны, маўклівы і цярплівы кавас магу зрабіць многа.

Шостага кастрычніка 1943 года я вышаў з англійскага пасольства з фатаграфічнай плёнкаю ў кішэні. Увечары я задумаў прабрацца ў нямецкае пасольства. Я меў пяцьдзесят дзве здымкі, за якія рашыў запатрабаваць дваццаць тысяч фунтаў стэрлінгаў.

— У мяне ёсць магчымасці фатаграфаваць дакументы ў англійскім пасольстве. Прапаную вам плёнку са здымкамі. Усе дакументы, якія я сфатаграфаваў, адзначаны парафаю «тайна» або «цалкам тайна». За дзве плёнкі прашу дваццаць тысяч фунтаў стэрлінгаў. Калі вы прымеце маю прапанову, кожная наступная плёнка будзе каштаваць пятнаццаць тысяч фунтаў.

— Вы здурэлі! — выкрыкнуў Енке, саветнік пасольства Германіі.

— Можаце не прыняць маёй прапановы. Але адсюль недалёка другое пасольства. Там таксама някепска плацяць...

Закончылася маскоўская канферэнцыя саюзнікаў. Міністэрства замежных спраў Англіі паінфармавала пасла аб рашэннях прынятых у Маскве.

Я падрыхтаваў касцюм, у якім сэр Хью збіраўся ісці на абед. Калі сэр Хью вышаў, я пайшоў у яго пакой, адкрыў скрыначкі, выняў дакументы і паспяшыў у свой пакойчык. Хутка ўстанавіў свой фотаапарат, запаліў лямпачку над тумбачкай і зняў дакументы. Праз тры мінуты я варочаўся ўжо назад да пакоя сэр Хью з дакументамі пад палою. На маё дзіва, дзверы да пакоя былі адчынены. У мяне як бы пярун ударыў: з пакоя чуваць было голас сэра Хью. Ён гаварыў па тэлефоне!

Мяне ахапіў панічны страх, я быццам прырос да падлогі. Але тут жа ўзяў сябе ў рукі і памалу пайшоў калідорам назад. Тым часам дзверы ціха зачыніліся, і побач мяне прайшоў сэр Хью, варочаючыся ў сталоўку. Ён быў яўна раздражнены: не любіў, калі яго непакоілі ў час абеду. Я памалу ішоў калідорам, пакуль ён не знік за дзвярыма сталовай. Тады я вярнуўся назад, увайшоў у яго пакой і асцярожна паклаў дакументы на месца.

Праз дзве гадзіны я вышаў з пасольства, каб сустрэцца з Мойзішам, немцам.

— Пакажыце плёнку, — сказаў Мойзіш.

— Пакажыце грошы, — сказаў я.

І так, пад маім дыванам у пакойчыку прыбывала штораз больш грошай. Трыццаць тысяч фунтаў, сорак пяць тысяч, семдзесят пяць тысяч... Я даўно перастаў лічыць грошы, якія перадаваў мне Мойзіш.

Я раскашаваўся гульнёю з небяспекаю, фатаграфаваў усё, што трапляла пад мае рукі.

* ✲ *

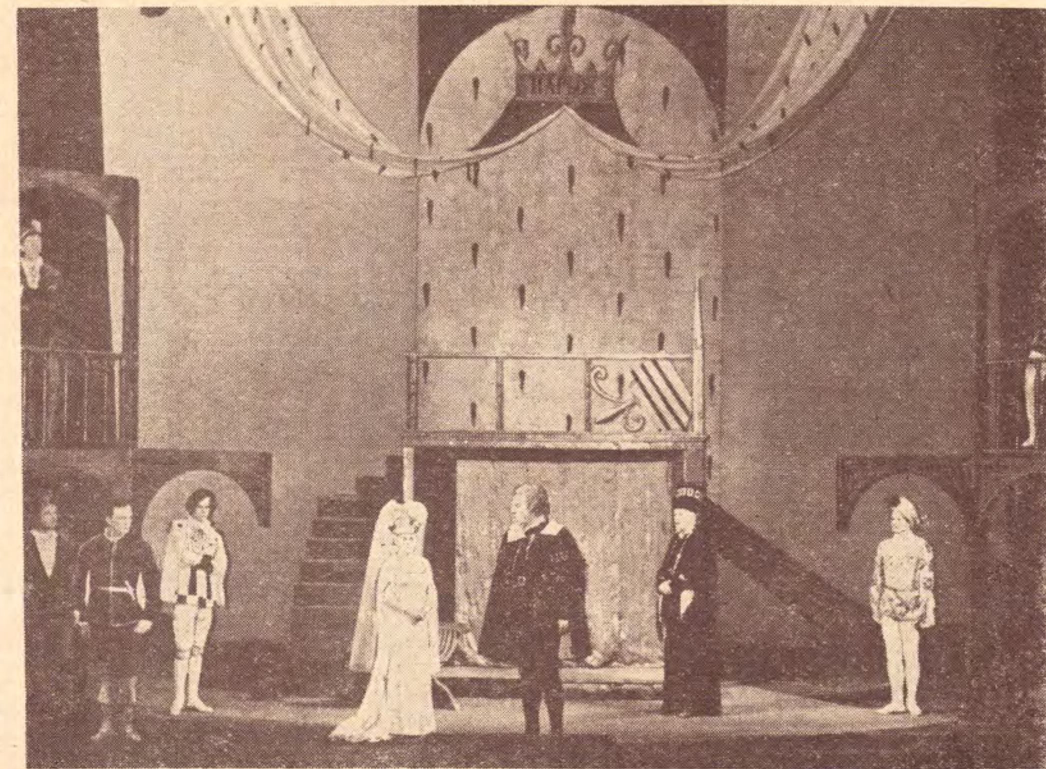
У 1945 годзе амерыканская сакрэтная служба ў Аўстрыі атрымала інфармацыю, што сяляне, пражываючыя паблізу рэчкі Траун, вылаўліваюць у рацэ многа банкнотаў. Аказалася, што немцы рабілі мноства фальшывых англійскіх грошай з турэцкага палатна. Фунты стэрлінгі, якія я так старанна хаваў пад дываном, аказаліся фальшывымі. Немцы ашукалі мяне так, як я ашукаў сэра Хью. Замест багацея, я стаў бедным чалавекам.

(з замежнага друку)

АНГІНА

Захворванне на ангіну вельмі вялікае. Хвароба выступае ў людзей дарослых і ў дзяцей. Паводле статыстыкі займае яна другое месца ў агульным захворванні. Ангіна — гэта хвароба, якая працягваецца 5—6 дзён. Пачынаецца яна болем горла, павышанай тэмпературай, болем галавы і агульным недамаганнем. Раней лічылі ангіну хваробай чыста мясцовай горла-носа. Сёння трактуем ангіну як агульную інфекцыйную хваробу з мясцовымі сімптомамі ў горле і носе. У большасці ангіна выступае ў людзей хворых на працяглае запаленне паднябенных міндалін. Вялікую ролю адыгрываюць іншыя хваробныя справы, якія з'яўляюцца прычынаю да пастаяннай інфекцыі горла і ротавай поласці, як: прухніца зубоў, запаленчыя справы бакавых ямін носа і іншыя фактары, напрыклад, гвалтоўная змена тэмпературы, спажыванне халодных напіткаў і страў. Фактарамі, якія выклікаюць ангіну, з'яўляюцца бактэрыі і вірусы. Апісваюцца выпадкі даволі вялікіх эпідэмій у школах, інтэрнатах і іншых большых зборышчах людзей. Ангіны распаўсюджваюцца кроплевай і пылкавай дарогай, а таксама праз заражэнне харчовых прадуктаў, асабліва малака і малочных вырабаў. Папярэджваць ангіну вельмі цяжка. Трэба перамагаць бактэрыйную і вірусную інфекцыю. Вялікую ролю адыгрывае прафілактыка, напрыклад, правільныя ўмовы працы і адпачынку, загартоўка, трэба займацца спортам — з мэтай агульнага ўзмацнення арганізма. Прытрымліванне санітарна-эпідэміялагічных умоў, не прыйманне да працы хворых людзей на працяглую хваробу верхніх дыхальных шляхоў да спажывецкай прамысловасці, або да гандлёвых пляцовак, дзе разводзяцца прадукты масавага спажывання, напрыклад, малака.

(ях)

БЕЛАРУСКАЯ ССР У ФОТААБ'ЕКТЫВЕ

★

★

★

Сцэна са спектакля В. Шэкспіра «Канец — справе вянец» у пастаноўцы Беларускага акадэмічнага тэатра імя Я. Купалы.

БЫЛО ГЭТА...

ПАЎСТАГОДДЗЯ НАЗАД

Ішоў трэці год І-шай сусветнай вайны. Падзеі на тэатры вайны ўвайшлі ў зеніт. І вось 1 лютага 1917 г. Германія яшчэ больш напружвае становішча. Яна аб'яўляе неабмежаваную падводную вайну. І цешыцца вынікамі: агульны танаж суднаў Антанты затопленых у лютым складаў 781,5 тыс (у той час, як за ўвесь 1916 г. танаж затопленых суднаў складаў 1125 тыс.), у сакавіку — 885 тыс., у красавіку — 1091 тыс. Звыш паловы гэтага танажу прыналежала Англіі. Становішча яе стала небяспечным. Адмірал Джэліка заявіў, што калі тэмп падводнай вайны не зменіцца, то граніца вынослівасці Англіі будзе асягнута да 1 лістапада 1917 г. Краіны Антанты прынялі шэраг энергічных захадаў: узброілі гандлёвыя параходы, стварылі сістэму іх суправаджэння, паставілі мінныя і сеткавыя загароды. Баявая эфектыўнасць нямецкіх падводных лодак рэзка ўпала.

Вось што гаворыць аб гэтай вайне адзін з удзельнікаў яе, тадышні камандзір нямецкай падводнай лодкі, потым гітлераўскі адмірал, К. Дэніц: «Падводная лодка атакавала канвой у адзіночку. Калі камандзір меў моцныя нервы, атакі паўтараліся на працягу некалькіх сутак, пакуль ён і яго падначаленыя не выдыхаліся канчаткова. І нават, калі падводнай лодцы ўдавалася затапіць некалькі суднаў, лік яе ахвяраў складаў вельмі нязначны працэнт ад усяго складу канвоя. Канвой жа, нягледзячы на гэтыя атакі, працягваў ісці па прызначэнню...

...Значыць, трэба было зрабіць так, каб супраць вялікіх канвояў дзейнічаў магчыма вялікі лік падводных лодак. З такімі думкамі я апынуўся ў англійскім палоне» — з сумам успамінае Дэніц.

Адзначым, гэтыя свае думкі ажыццявіў ён у час II сусветнай вайны, калі камандаваў гітлераўскім флотам.

ювэ

Народны Каляндар

На Грамніцы палавіна зіміцы.

Якая пагода на Грамніцы, такая і вясна.

На Трыфона зорна — вясна позняя.

Праз дваццаць мінут Вольскі вышаў са школы і хутка накіраваўся да казармаў. Было позна ўжо. Праз некалькі мінут заканчваўся тэрмін дзеяння запіскі аб звальненні. Капітан Свабода пачаў коса паглядаць на яго частыя наведванні «археолагаў». Спазненне ён, безумоўна, выкарыстаў бы, як прычыну адмовіць Вольскаму ў звальненнях за межы казармаў.

Неўзабаве Вольскі дабраўся да развілкі дарогі. Дарога ўправа вяла да казармы. Раптам ён заўважыў цень, які прабег паміж агароджамі. «Сабака?» — падумаў ён. Спыніўся, пільна разглядаючы кусты, якія ледзь варушыліся. Падышоў бліжэй. Яму быццам пачулася нейкае сапенне. Вольскі пачакаў мінуту, але было ціха. Ён махнуў рукой і пайшоў далей. Праз тры мінуты ён уручаў дзяжурнаму запіску аб звальненні.

Праз некаторы час кусты ля агароджы паціхеньку рассунуліся. «Цень» высунуў галаву, агледзеўся навокал і пераскочыў праз агароджу, а потым хутка-хутка рушыў у напрамку афіцэрскага інтэрната, які знаходзіўся на левым баку дарогі.

* ✲ *

Вольскі пачынае разумець, што дапусціў сур'ёзную памылку, не звязаўшыся своечасова з Вагам — афіцэрам унутранай вайсковай службы. Аднак спроба Вольскага наладзіць кантакт з Вагам церпіць няўдачу, бо Вагі няма на тэрыторыі палка, а сам Вольскі таксама нікуды не можа адысціся — яго назначаюць дзяжурным па палку. У час дзяжурства Вольскі і яго памочнік па дзяжурству падпаручык Парайскі высвятляюць, што месцы размяшчэння ракетных установак, якія так старанна ўтойваюцца ад курсантаў у час заняткаў, можна, з-за недагляду адміністрацыі палка, лёгка ўстанавіць па новай кнізе дзяжурстваў. Трывога Вольскага ўзрастае яшчэ і таму, што на наступную змену дзяжурнымі па палку назначаны Кулеша і Качмарэк, тыя самыя курсанты, якія ўжо даўно знаходзяцца на падазрэнні ў Вольскага. У цяжкай абстаноўцы, якая склалася, Вольскі прымае адзіна магчымае рашэнне. Ён вырывае з «Кантрольнай кнігі» лісток з назвамі пунктаў, дзе размешчаны ракетныя ўстаноўкі, і ўпісвае ў кнігу іншыя назвы. За гэтым заняткам яго і застае паручнік Вага, які нечакана ўвайшоў у пакой дзяжурнага. Ён прад'яўляе разгубленаму Вольскаму абвінавачанне ў шпіянажы і арыштоўвае яго. Вольскі на допыце расказвае, хто ён такі і з якой мэтай прысланы ў полк. Паручнік Вага сумняваецца. Да таго, як органы бяспекі не адкажуць на яго запытанне адносна асобы Вольскага, ён не мае намеру вызваліць яго з-пад арышту. А ў гэты час Качмарэк і Кулеша прымаюць дзяжурства...

Дзяжурства заканчвалася. Падпаручык Парайскі, змардаваны начным нясеннем службы, узрадавана вітаў афіцэраў, якія ўваходзілі.

— Ну, нарэшце, змена, — сказаў ён, — ледзь-ледзь дачакаўся.

— А дзе Вольскі? — запытаў падпаручык Кулеша.

— Вы сабе не ўяўляеце, колькі ў мяне было з ім клопатаў, — адказаў Парайскі. — Ён уначы захварэў і прыйшлося выклікаць хуткую дапамогу.

— Страўнік? — запытаў падпаручык Качмарэк.

— Відаць. Яго адвезлі ў шпіталь.

Парайскі пачаў здачу дзяжурства.

— А што гэта за кніга? — запытаў адзін з афіцэраў.

— «Кантрольная кніга выездаў» заведзена толькі ўчора, — растлумачыў Парайскі. — Неабходна туды заносіць усе выезды аўтамашын.

— І ў тым выпадку, калі выязджаюць на заняткі? — запытаў адзін з афіцэраў.

ТРЫБУНА чытачоў

ПУШЧАНСКІЯ ДУБЫ

Белавежская пушча багата ў аграмадныя дубы. Вёскі Масева I і II знаходзяцца сярод пушчы. Вось і ў нас ёсць таксама вялікія і тоўстыя дубы, у якіх можна схавацца ад дажджу, а нават свабодна пайграць на гітары. Вось такі дуб стаіць на пачатку I-га Масева. Каля яго часта затрымоўваюцца людзі і дзіву даюцца яго таўшчыні.

Верас
Масева

НОВЫЯ ГУРТКІ БГКТ НА ГАЙНАЎШЧЫНЕ

9.I.67 г. адбыўся арганізацыйны сход гуртка БГКТ у Трывежы. Пасля выступлення прадстаўніка Гайнаўскага праўлення аддзела Васіля Дзуда на тэму: «Развіццё рэгіянальнай культуры на Беласточчыне» і пасля азнаямлення прысутных аб мэце і заданнях БГКТ 15 асоб моладзі падпісала дэкларацыі. Было выбрана праўленне гуртка, у склад якога ўвайшлі: Пётр Сегень — старшыня, Мікола Давідзюк — намеснік старшыні, Марыся Янчук (настаўніца) — сакратар, Янка Пракапюк — скарбнік і Янка Далевіч — член.

Удзельнікі арганізацыйнага схода выказалі жаданні адносна прыезду ў Трывежу «Лявоніхі» і літаратараў. 10.I.1967 года арганізаваўся гуртох БГКТ у Навакорніне, Уступіла ў яго рады 9 асоб. На старшыню выбрана Дзмітра Свентахоўскага, намеснікам старшыні — Міхася Гапута, сакратаром — Ніну Семянюк і скарбнікам — Грышу Сіроцкага.

В. Д.
Гайнаўка

ДАХАДОВАЯ ГАДОЎЛЯ

У Бельскім павеце многія гаспадары гадуюць трусоў. Яны прыносяць значны даход гадоўцам. Штопраўда, найбольш цікавяцца і даглядаюць іх дзеці. Аб трусах наогул ведаюць людзі, якую яны прадстаўляюць вартасць, як іх карміць, даглядаць. Зрэшты, і ў ГС-ах вісяць плакаты, якія заклікаюць да гадоўлі трусоў. У змесце іх падана, колькі каштуе кілаграм трусячыны, адкуль узяць добрую расу і г.д.

Куды большы даход прыносіць гадоўля нутрый. Але вось пра гэтую жывёлу мала хто ведае. Мала хто ведае, як пабудаваць клеткі, як зрабіць, каб там была вада, чым яе карміць. Праўда, у «Газеце Беластоцкай» у мінулым годзе ў адным з нумароў можна было прачытаць такую публікацыю «Годуй нутры». Быў гэта зварот Аб'яднання футравых звяроў, якое існуе пры ваяводскім праўленні сельскай гаспадаркі. Але не было нічога сказанага адносна таго, якія ўмовы патрабуе гэтая жывёла. А шкада, таму што напэўна знайшлося б шмат новых гадоўцаў.

К. С.
Катлы

ПЕРАПРАШАЮ

Перапрашаю I. Чыквіна і другіх аўтараў крытыкаваных мною ў № 50(563) «Нівы». Крытыка была слушная, але не далікатная.

К. Пятэльскі

— Здаецца, не. Думаю, што толькі далёкія выезды за межы гарнізона. Вадзіцелі падрабілі падпісанне на выезд. Неабходна было гэта нейкім чынам спыніць. Адзін з афіцэраў чытаў зробленыя запісы з асаблівай увагай.

— Заўтра панядзелак, работы будзе нямала, — усхвалявана сказаў Парайскі. Марудзіць калег выводзіла яго з цярпення. — Найбольшая колькасць выездаў бывае ў суботу, калі развозяць бялізну на батарэі. Ну, паехалі далей, — прыспешваў ён калег, якія прымалі дзяжурства.

Неўзабаве Парайскі закончыў фармальную перадачу дакументаў, падпісаў рапарт і пакінуў дзяжурку.

— Што будзем рабіць? — запытаў памочнік дзяжурнага афіцэра, калі яны засталіся ўдвух.

— Ведаеш што, ідзі наверх і адпачывай. Цяпер мала работы. Я тым часам пазнаёмлюся з інструкцыяй дзяжурнага афіцэра і з інструкцыяй аб трывозе.

(Працяг будзе)

Навагоднія ёлкі

У ГАЙНАЎЦЫ

14.I.1967 года Гайнаўскі аддзел БГКТ у Доме настаўніка наладзіў навагоднюю ёлку для дзяцей. Дзеці вельмі добра гулялі, хаця было крыху цеснавата Дзед Мароз уручыў дзецям больш як 200 пачак.

Пасля ёлкі адбылося выступленне мастацкага калектыву Гайнаўскага гарадскога гуртка БГКТ пад кіраўніцтвам Макаца. Усім спадабаліся песні і гумар у выкананні Павільча. Бурнымі апладысментамі ўзнагароджваліся выступленні хора, а таксама паасобных салістаў.

У праграме мастацкага калектыву была таксама п'еса А. Барскага «Гарадскія госці». Усе самадзейныя артысты паспяхова справіліся са сваімі ролямі.

Васіль Дзуц
Гайнаўка

У БЕЛКАХ

Прышло на ёлку многа дзяцей і іх бацькоў. На пачатку дзеці гаварылі беларускія і польскія вершы, гулялі і спявалі песні пад кіраўніцтвам сваёй выхавацельніцы Яніны Міладоўскай Старшакласнікі выступілі з п'есай «Мікітаў лапаць», пасля раздаваў пачкі Дзед Мароз.

Ярош
Белкі

НАРАЎСКАЯ ПОШТА

Кіраўніком пошты ў Нараўцы (Гайнаўскі пав.) з'яўляецца Францішак Божэк. Гэта чалавек, які ў паштовых установах перапрацаваў ужо 17 год, а ў самай Нараўцы 14 — год, дзе цешыцца вялікім аўтарытэтам і пашанай сярод наведвальнікаў. Дзякуючы ахвярнасці ў працы, добрасумленнасці і зычлівасці кіраўніка, а таксама і другіх працаўнікоў, зараз нараўская пошта залічваецца да адной з лепшых у Гайнаўскім павеце. Яшчэ ў 1961 годзе нараўскія паштоўцы атрымалі дыплом за: «добрую якасць і арганізацыю працы, а таксама за культурнае абслугоўванне насельніцтва і ўзорную эстэтыку службовага памяшчэння, залічваючы нараўскую пошту да перадавых».

Пошта ў Нараўцы мае даволі вялікі «тэрэн», абслугоўвае яна аж пятнаццаць вёсак, не ўлічваючы самой асады. I вось таму з гэтым тут бываюць цяжкасці! Бо трэба ўлічыць, што некалькі вёсак раскінутых па каленях, а некалькі адлеглых ад пошты больш дзесяці кіламетраў. Як сцвярджае сам кіраўнік, цяжка прыходзіцца працаваць на такім тэрэне для пісьманосцаў, якіх тут усяго толькі трох. Часта бывае і так, што пісьманосцы са свайго тэрэну вяртаюцца позна вечарам. Але не глядзячы на нішто, яны добра вывязваюцца са сваіх абавязкаў. Падпіска газет за студзень1967 года выносіць: «Ніва» — 160 экз., «Газета Беластоцка» — 205 экз., «Грамада Ральнік Польскі» — 87 экз. і «Хлопскай Дрогі» — 56 экз. Перадавым пісьманосцам нараўскай пошты з'яўляецца Міхась Панфілюк, які, дарэчы, мае і найбольш падпісчыкаў на родны часопіс «Ніву».

Юрка Скепка
Альхоўка

НАВАГОДНЯЯ ВАРАЖБА

На Сакольшчыне захавалася шмат навагодніх звычаяў. Перад Новы год па новаму і старому стылю — у дзень Васілёвай куці, найбольш варожаць дзяўчаты. Пякуць яны маленькія булачкі, якія называюць «бондачкі». Вечарам, напёкшы, вымаюць іх з печы, зазначаючы кожная сваю і кладуць на засланку ад печы. Пасля прыводзяць сабаку і ўсе глядзяць, за чыю першую схопіць ён. Чый піражок першы сабака возьме — значыць тая дзяўчына першая выйдзе замуж. А чыёй сабака «бондачкі» не з'есць — гэта сведчыць аб нейкай няўдачы — няшчасці.

Дзяўчаты таксама на выцяжку рук абымаюць паркан і лічаць штахеты. Калі абыме рукамі парную колькасць — значыць мужам гэтай дзяўчыны будзе кавалер, а калі не парную колькасць штахет на выцяжку рук — значыць мужам будзе нейкі ўдавец.

Яшчэ праз вароты або плот дзяўчаты ўночы шпурляюць туфлі. У які бок носам туфель упадзе, значыць з таго боку будзе яе муж.

А.С.
Сакольскі павет

ВЯЛІКАЯ РАДАСЦЬ

Як мы ўжо паведамлялі да разагрэтай разбаўленай святліцы БГКТ нечакана з'явіўся Дзед Мароз. Дзеці з цікавасцю сталі набліжацца да яго, прыглядацца яго барадзе. Ён падкасаў полы і пачаў танцаваць. Пасля былі здымкі з ім, а пазней падыходзілі дзеці да Дзеда Мароза па пачкі. Сёння змяшчаем здымак з ёлкі якая адбылася ў памяшканні ГП БГКТ у Беластоку.

Тэкст і фота
Ю. Рыбінскі

ШТУЧНАЕ АПЛАДНЕННЕ

Прадпрыемства штучнага асемянення жывёлы ў Бельску Падляшскім было арганізавана ў 1955 годзе. У першых гадах свайго існавання прадпрыемства спатыкалася з вялікімі цяжкасцямі штучнага апладнення. Сяляне не мелі да яго праканання, не ведалі яго значэння. Праз некалькі год у гэтым напрамку палепшылася. Перашколена кадры, закуплена пародзістых бугаёў. Семя да апладнення прадукаванае ў прадпрыемстве стала распаўсюдж-

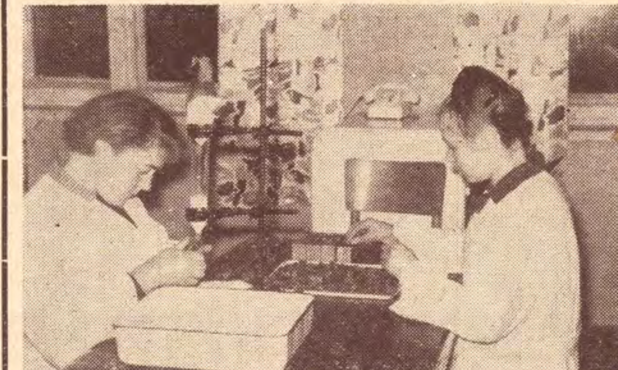
Тэхнік ветэрынарыі Янка Кандрацюк.

вацца ў 76 пунктах штучнага асемянення. Яны ахопліваюць два паветы: Бельскі і Сямяціцкі.

Працэс прадукцыі семя даволі складаны. Таму праца ветэрынарыйнай службы пачынаецца ў 3 гадзіны раніцы. Працуюць там вопытныя тэхнікі — Янка Кандрацюк, Янка Кузміцкі, лекар — Збігнеў Башоўскі і дзве лабарантакі Марыся Петручук і Надзя Карпенюк.

Гэтыя людзі выконваюць сваю працу вельмі дакладна. Менавіта ад іх залежыць высокапрацэнтнасць штучнага апладнення кароў.

Аб дасягненнях прадпрыемства сведчаць наступныя лікі: У 1955 годзе было штучна аплодненых 356 кароў. А ўжо ў 1965 годзе 19.964. Паводле статыстычных даных кожны год цяліца 89% штучна аплодненых кароў.

Лабарантакі: Марыся Петручук і Надзя Карпенюк у час працы.

Да найактыўнейшых сялян, якія займаюцца штучным апладненнем кароў, адносяцца: Хведар Сычэўскі са Стрыкоў, Тадэўш Палетыла з Кольніцы і Ян Максімюк з Браньска.

Тэкст і фота П. Зінкевіч

КІНО

7 — 12.II.1967 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Biała pani" (angl.), 7—8. „Gorzkie dno rzeki" (jugosł.), 9—10. „Piekło i niebo" (polski), 11—12.

Кляшчэлі
„Mój stary" (polski), 7—8. „Starsza pani bez godności" (franc.), 9—10, „Dziewczyna kłamie" (jugosł.), 11—12.

Дубіны
„Pieczone gołąbki" (polski), „Rękopis znaleziony w Saragossie" (polski), 11—12.

Нарва
„Pożegnania" (polski), „Dzielnica szczęścia" (rumuński), 8—12.

Нараўка
„Przybycie tytanów" (włoski), „Zdradzona ziemia" (włoski), 8—12.

Чыжы
„Wierność" (radz.), „Pierwszy dzień mego syna" (czeski), 8—12.

Дубічы Царкоўныя
„Karambol" (węgierski), „Romans z nieznajomym" (USA), 8—12.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Pan marszałek i ja" (NRF), „Rodzaj miłości" (angl.), 8—12.

Орля
„Urocza gospodyni" (USA), „Bandyci z Orgosolo" (włoski), 8—12.

Райск
„Najdroższa" (radz.), „Operacja Y" (radz.), 8—12.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Wyrok" (polski) 7—8, „Śmierć Belli" (franc.), 9—10.

Міхалова
„Przygody Wernera Holta" (NRD), 7—8. „Wzgórze" (angl.), 9—10. „Gdzie jest trzeci król" (polski), 11—12.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц
„Przemytnik z Piemontu" (franc.), 7—8. „Winnetou" I s. (jugosł.), 9—10 „Winnetou" II s. (jugosł.), 11—12.

Мілейчыцы
„Skrytobójcy" (NRD), 7—8. „Samotna" (radz.), 9—10. „Potem nastąpi cisza" (polski), 11—12.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Noc przedślubna" (czeski), „12 milionów Holendrów" (holenderski), 8—12.

Шудзялава
„Odraza" (węgierski), 7—8. „Tomasz — oszust" (franc.), 9—10. „Dzwony dla bosych" (czeski), 11—12.

Сідра
„Ubranie prawie nowe" (polski), „Między linami ringu" (USA), 8—12.

Сухаволя
„Skrawek ziemi ojczystej" (radz.), „Troje i las" (polski), 11—12.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Новы Двор
„Niedziela sprawiedliwości" (polski), „Między nami złodziejami" (czeski), 11—12.

Ніва

Орган Галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства.

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP ;Warszawa 2-6-31. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

Nakład 6.714 Bltk. N-1

Ліст з Задрыпанкі

Як я ездзіў да натарыуса

Было гэта летам.

Задумаў я сына жаніць і кажу яму:

— Годзе табе па чужых жонках валачыцца, падшукай сабе адпаведную дзяўчыну і жаніся.

— Эгэ, — адказвае ён, — хочаце сабе дарэмнага работніка прыдбаць, класавай эксплуатацыяй займацца. Не тыя часы. Дасце дзялку зямлі пад новую хату — ажанюся.

Абурыла мяне сынава нахабства, але кажу:

— Дарма, сынок, падазраеш мяне, я табе зямлі не шкадую, бяры, колькі хочаш.

— Паперку дайце, — кажа гіцаль.

Пачаў я афармляць паперку. Туды, сюды тыцнуўся, кажуць, трэба ў Бельск да натарыуса. Толькі ён гэтыя справы вырашае. Паехаў. Хоць у натарыяльнае бюро прыйшоў я за гадзіну да прыёму, было ўжо там двух наведвальнікаў. Прыйшла гадзіна 10-тая, гэта значыць гадзіна прыёмаў, а натарыуса няма.

Прыйшоў недзе праз паўгадзіны. Той, што быў першы ў чарзе — да яго.

— Пачакайце, — спакойна адхіліў нецярплівага наведвальніка натарыус і пачаў хадзіць па пакоях. То на верх, то ўніз. Абхадзіў усе пакоі, колькі іх там было. Ну, думаем, паадведваў усіх знаёмых, пачне прымаць. Але дзе там. Прыйшоў нейкі знаёмы натарыуса і яны зачыніліся ў кабінеце. Потым выйшлі і пайшлі ў горад. Пасля нейкага часу натарыус вярнуўся і прыняў першага наведвальніка. Наведвальнік не быў на прыёме і пяці мінут. Выскачыў, бы ашпараны, і, мармычучы пра нейкія паперы, пагнаўся ў горад.

Калі другі наведвальнік застукаў да натарыуса, пачуў той самы адказ, што і першы:

— Пачакайце.

Затым натарыус зноў пачаў адведваць усе пакоі ў будынку. Потым пайшоў на абед.

Прыйшоўшы з абеду, прыняў другога наведвальніка. Гэты таксама хуценька выйшаў. Выйшаў са слязьмі ў вачах.

— Ужо пяты раз сюды прыходжу і кожны раз трэба іншае пасведчанне, — сказаў ён і, хістаючымся крокам, пайшоў дахаты.

Чарга мая. Ужо было я падрыхтаваўся стукаць у натарыусавы дзверы, але прыйшоў новы знаёмы натарыуса і прыём зноў спыніўся. Потым выходзіць натарыус з тым сваім новым знаёмым, і, як за першым разам, накіроўваюцца ў горад. Тут мяне ўзяло. Кажу суседу, які стаіць за мною:

— Пільнуй, братко, чаргі, а я прасачу, куды гэта тыя тыпы водзяць натарыуса.

Ды за імі.

Нічога асаблівага не выкрыў. Пайшлі яны на піва.

Урэшце прыйшоў патарыус і прыняў мяне.

— Будзьце ласкавы, якія трэба дакументы, каб перадаць сыну дзялку зямлі на пабудову хаты? — пытаюся.

— Тытул уласнасці, — адказвае натарыус і дае да зразумення, што аўдыенцыя закончылася.

Ну, вось, як мала трэба, каб быць, шчаслівым, — задаволена падумаў я, але ўспомніў, што суседзі казалі, што з гэтай перадачай вялікая катавасія і я перапытаў:

— Ці яшчэ нейкіх дакументаў не трэба?

— Трэба яшчэ вырыс дзялкі, — кажа натарыус і зноў чакае, каб я адчапіўся ад яго. Але цяпер я быў у недаўменні. чаму ж ты не кажаш усё, што трэба? І націснуў:

— Ці гэта ўжо ўсё?

— Трэба таксама пасведчанне аб уплаце падаткаў, — адказвае натарыус.

Калі я зноў запытаў, ці гэта ўжо ўсё, ён знерваваўся і кажа:

— Што, вы хацелі ўсё адразу залатвіць?

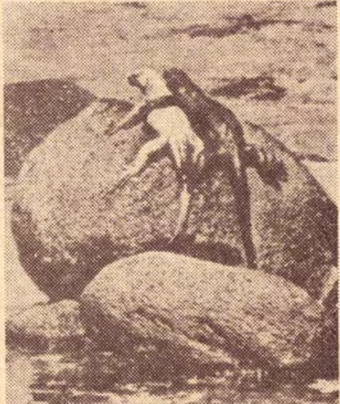
Сапраўды, падумаў я, дзе ж гэта ў нас можна ўсё адразу залатвіць і выйшаў з кабінета. Ужо за спіною чуў голас натарыуса, накіраваны наведвальнікам:

— Чатырнаццаць гадзін, прыём закончаны!

Так мой сын і ходзіць бабылём.

Даніла

НІЎКА

Усе людское нам не чужое

ЁН ЕЗДЗІЦЬ...

— Ты ў школу ходзіш?

— Не.

— Чаму?!

— У таты свая аўтамашына.

НЕЧАКАНЫ ВЫНІК

Настаўнік: — Што ты пачуеш, калі будзеш вадзіць пальцам па шыбе?

Вучань: — Пачую піск.

Настаўнік: — А калі будзеш стукаць па батарэі ацяплення?

Вучань: — Крык суседзяў.

АДНАДУМЦЫ

— Хто гэта вам наставіў гузакоў? — пытаецца суседка ў суседа.

— Жонка.

— А я думала, што яна паехала адпачываць.

— Я думаў тое самае.

РАСТЛУМАЧЫЎ

Аднойчы нейкі чалавек трапіў у незнаёмы горад. Спатрэбілася яму зайсці ў аптэку, але ў які бок падацца — не ведае. Раптам бачыць — насустрач ідзе мясцовы жыхар. Узрадаваўся чалавек і да яго.

— Будзьце ласкавы, як трапіць да аптэкі?

— Да аптэкі? — перапытаў той. — Дык гэта ж як рукой падаць. Якраз насустрач маёй хаты.

— А хата ваша дзе?

— Дык вы і гэтага не ведаеце? — здзіўлена ўсклікнуў жыхар. — Якраз жа насустрач аптэкі.

— А вы, калега, чаму нічога не робіце?

АЗІРАЮЦЦА

Адна сяброўка да другой:

— Чаму ты свайму сабаку дала мянушку «Нягоднік»?

— Дык гэта ж цікава! Калі я клічу яго на вуліцы, некаторыя мужчыны азіраюцца.

СТРОГАЯ ПАМЯТКА

— Ціха, не крычы, бо яшчэ цешча...

— Твая ж цешча даўно памерла!

— А ў памяці стаіць, як жывая...

ШТО ЖОНКА НЕ ЗРАБІЛА...

Стаіць гаспадар каля гарачай пліты. Прыходзіць сусед і кажа:

— Чаго ты грэеш жывот?

— Ат, не кажы. Жонка напякла сырых бліноў, дык дапякаю.

ШЧЫРАЕ ПРЫЗНАННЕ

Сустрэліся два хлопцы.

— Чаму ты кульгаеш? — пытаецца адзін.

— Бацька набіў, — кажа другі.

— За што?

— За 5 злотых!

— За якія 5 злотых?

— Што асталіся ад палучкі. Каб прынёс больш, дык, мусіць зусім забіў бы.

НЕ ВЕДАЕ

Дзяўчына здавала экзамен на права кіравання аўтамабілем.

Маці пытае яе:

— Ну, як?

— Не ведаю...

— А што сказаў інструктар?

— Не ведаю. Ён яшчэ ў непрытомнасці.

НА ЧЫЙ ГУСТ

— Ух, і благая была ў мяне зайчыха! — сказаў заяц.

— А, па-мойму, нічога, — запярэчыў воўк, — далікатная і прыемная... Аб густах не спрачаюцца.

ЖЫВЫ

— Я паляцеў з дванаццаціметравай лесвіцы.

— І застаўся жывы?

— Дык я ж быў на ніжняй прыступцы.

— Бацюхна! У мяне брага ўцякла!

— Глянь, якая прыгожанькая жанчына сядзіць у першым радзе...

Думкі ясві і АПАЛОНІКА

Часам ціхая сварка горш за галосны скандал.

*

Ідыёт нават у бязвыхаднай сітуацыі нічога з гэтага не робіць.

*

Хто патрапіць жыць без грошай, таму заўсёды лягчэй перажыць кожную бяду.

*

Святочныя думкі заўсёды спакайнейшыя ад штодзённых.

*

Людзі падобныя да дрэў: заўсёды растуць і шумяць.

Песні

ДЗЕ ТЫ, ЧАРНАВОКАЯ?

Андрэй Ушакоў

* * *

Дзе ты, чарнавокая,
Блізкая, далёкая,
Светлая, падобная вясне?
Можа ў гэты вечар
Ты чакаеш стрэчы
І таксама марыш пра мяне?!
Каля воднай станцыі
З песнямі і танцамі
Моладзь весялілася гурбой,
За цяністым паркам,
Дзе прастор байдаркам,
Там я пазнаёміўся з табой.
Кожнай сваёй рыскаю
Ты мне стала блізкаю,
Нібы сябравалі многа год,
Над ракой блукалі,
Песенькі спявалі,
Разам сустракалі сонца ўсход.
Птушкі чулі-бачылі,
Стрэчу як прызначылі,
Дзе дубы над возерам раслі.
Час быў нешчаслівы —
Трохгадзінны лівень
Нашу дружбу цёплую разліў.
З той пары прыходжу я
Ў парк, цябе, прыгожая,
Поглядам шукаю між дзяўчат.
Колькі ні ўглядаўся,
А цябе няма ўсё, —
Сумны я вяртаюся назад.
Дзе ж ты, чарнавокая,
Блізкая, далёкая,
Светлая, падобная вясне?
Можа ў гэты вечар
Ты чакаеш стрэчы
І таксама марыш пра мяне?!

Курёзы

Рэкорд фінскай студэнткі

Фінская студэнтка Каісу Энкола стала рэкардсменкай свету ў качанні на крэслекачалцы. Яе рэкордны вынік 72 гадзіны 27 мінут.

Прадаецца імперыя

Пасля смерці рымскага імператара Пертынакса прэтарыянская гвардыя наладзіла аукцыён, на якім прадаваўся... свет (або, дакладней, Рымская імперыя). Багаты рымскі купец Дзідзій Юліян прапанаваў вышэйшую стаўку, і 28 сакавіка 193 г. н.э. Рымская імперыя была прададзена яму за золата, кошт якога раўняўся прыкладна 5 мільёнам долараў. Рымскі сенат прынёс яму прысягу вернасці. Калі рымскія легіёны, што знаходзіліся ў Англіі, даведаліся аб гэтай ганебнай здзелцы, яны абурыліся і пад камандаваннем Септымія Севера вярнуліся ў Рым. Дзідзій быў схоплен і пакаран смерцю 2 чэрвеня 193 года н.э.

Пасля гэтага імператарам Рыма стаў Септымій.

Вось дык прыжок!

Нават сусветна вядомыя прыгуны, як Брумель і Тэр-Аванесян, могуць пазайздросціць коніку, вышыня яго прыжка ў дзесяць, а даўжыня — у дваццаць разоў большая за яго ўласны «рост». Калі прыкласці гэтыя суадносіны да чалавека, то ён свабодна перапрыгнуў бы цераз чатырохпавярховы дом і ў тры прыжкі пераадолеў бы даўжыню футбольнага поля.

Дурняў шкадуюць. Разумных ненавідзяць.